

**UCHWAŁA NR XLIX/379/13
RADY MIEJSKIEJ W SOKÓLCE**

z dnia 10 grudnia 2013 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2014 r.**

Na podstawie Art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 1356; zm. poz. 405) oraz art. 10 ust 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 124) uchwała się, co następuje:

§ 1. W celu realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2014 r. (GPP 2014) stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2. Program będzie realizowany przez Urząd Miejski w Sokółce przy udziale Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce.

§ 3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych stanowią załącznik nr 2 do uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sokółki.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie 1 stycznia 2014 r.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**
Robert Rybiński

**Załącznik Nr 1 do
Uchwały Nr XLIX/379/13
Rady Miejskiej w Sokółce
z dnia 10 grudnia 2013 r.**

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
w 2014 r. (GPP 2014)**

SPIS TREŚCI

I. Opis sytuacji na podstawie diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla miasta i gminy Sokółka.....	str. 3
II Cele programu.....	str. 58
III. Zakres działań dla realizacji zadań gminy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z zakresu przeciwdziałania narkomanii w 2014 r.....	str. 58
IV. Finansowanie.....	str. 60
V. Monitoring i ewaluacja.....	str. 60

I. TEMAT I CEL BADANIA

Zagrozenie dzieci i mlodziezy substancjami psychoaktywnymi jest szczególnie niepokojacym zjawiskiem, majacym miejsce w dzisiejszej rzeczywistosci . Wymaga ono diagnozowania i podejmowania srodkow zaradczych. Celem podjetych badan, byla proba okreslenia obszaru zagrozenia substancjami psychoaktywnymi mlodziezy wybranych szkol oraz rozmiaru badanego zjawiska. Szczegolnie uzyskanie informacji na temat obecnosci substancji psychoaktywnych w srodowisku mlodych ludzi, ich poczucia zagrozenia oraz doswiadczenia w tym zakresie. Pod pojeciem substancji psychoaktywnych rozumiemy substancje pochodzenia naturalnego lub syntetycznego uzywane w celu zmiany stanu psychicznego.

II PROBLEMATYKA BADAWCZA

Problematyka badawcza koncentrowala sie nie tylko wokol zagadniez dotyczaczych uzywania substancji psychoaktywnych, w tym narkotykow, alkoholu, papierosow, ale takze uzaleznien behawioralnych - uzalenie od komputera oraz Internetu, a takze zjawiska przemocy i Cyberprzemocy.

III TECHNIKA I NARZEDZIE BADAWCZE

Technika uzyskania materialu badawczego zastosowana w omawianym badaniu byla anonimowa ankieta audytoryjna. Jej zaleta jest wysoki stopien standaryzacji oraz mozliwosc przeprowadzenia w krótkim czasie badania duzej liczby respondentow.

Kwestionariusz ankiety skladal sie z 39 pytan, w tym 3 pytania metryczkowe, dotyczace zmiennych niezaleznych. Zgodnie z europejskim standardem badanych zapytano o doswiadczenia zwiazane z uzywaniem substancji psychoaktywnych w ciagu 30 dni przed badaniem (wskaznik biezacego uzywania), ostatnich 12 miesiecy (wskaznik aktualnego uzywania) oraz kiedykolwiek w zyciu (wskaznik eksperymentowania). Osoby, ktore zadeklarowaly uzywanie substancji psychoaktywnych w ciagu ostatnich 12 miesiecy, nazywane sa okazjonalnymi uzytkownikami, natomiast osoby, ktore przyznaly sie do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi kiedykolwiek w zyciu - eksperymentujacymi z substancjami psy-

choaktywnymi. W badaniu pytano o każdą substancję oddzielnie, dodatkowo pytano o używanie nieistniejącego środka o nazwie „relewin”.

IV BADANA POPULACJA

Populację objętą badaniem stanowili uczniowie szkół podstawowych (kl. IV, V, VI), szkół gimnazjalnych (kl. I, II, III) i ponadgimnazjalnych (kl. I, II, III) miasta Sokółka. Badanie zostało przeprowadzone na grupie badawczej obejmującej 1806 uczniów, w tym 934 kobiet oraz 872 mężczyzn. Uczniowie szkół podstawowych stanowili około 26% badanych, szkół gimnazjalnych 30%, szkół ponadgimnazjalnych 44% wszystkich badanych.

V TERMIN I MIEJSCE BADANIA

Badanie zostało przeprowadzone we wrześniu bieżącego roku, na terenie wybranych szkół miasta Sokółka.

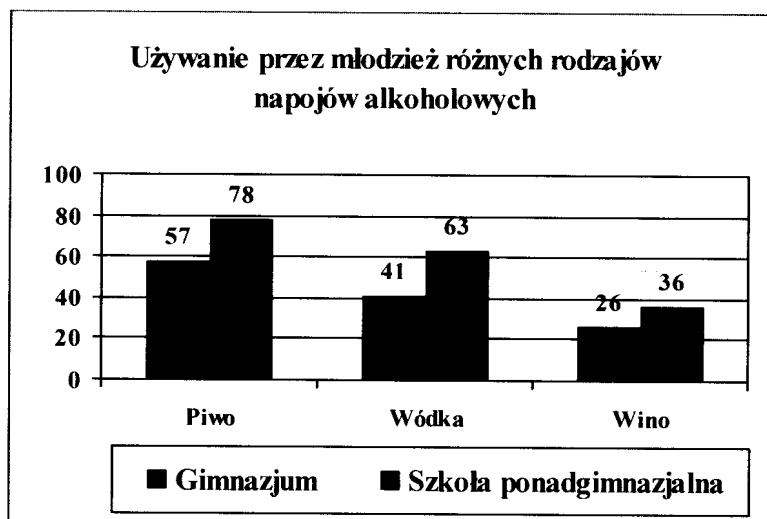
VI REZULTATY BADAŃ

VI.1. MŁODZI POLACY I ALKOHOL

Tytułem wstępu przedstawiamy wybrane wyniki z ogólnopolskiego badania dotyczącego picia napojów alkoholowych przez młodzież - ESPAD - przeprowadzone w 2011 roku. Objęto nim uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

W prezentowanych wynikach badań alkohol okazał się najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród młodzieży, przy czym chłopcy piją częściej niż dziewczęta. Wyniki badań ESPAD wskazują ponadto, że 87% gimnazjalistów (w tym 89% chłopców i 86% dziewcząt) oraz 95% uczniów szkół ponadgimnazjalnych (w tym 96% chłopców oraz 94% dziewcząt) sięgnęło przynajmniej raz w życiu po jakiś napój alkoholowy. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem (wskaźnik bieżącego używania) piła ponad połowa trzecioklasistów z gimnazjum 58% (w tym 62% chłopców i 53% dziewcząt) i ośmiu na dziesięciu siedemnasto-osiemnastolatków (w tym 85% chłopców i 76% dziewcząt).

Dane zebrane w badaniu świadczą, iż najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród młodzieży jest piwo, w dalszej kolejności wódka i wino. 57% trzecioklasistów sięgało po piwo, 41% po wódkę i 26% po wino. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych 78% piło piwo, 63% wódkę, a 36% wino w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

Zaprezentowane dane ilustrują skalę problemu związanego z używaniem alkoholu przez współczesną młodzież. Warto je traktować jako dyrektywę do intensyfikacji działań profilaktycznych w szkołach. Wynika z nich również, iż osoby pracujące z młodzieżą stają w obliczu nowych problemów wychowawczych. Picie alkoholu staje się bowiem zachowaniem powszechnym wśród młodzieży i nie dotyczy on już tylko tzw. trudnej młodzieży i

osób dorastających w rodzinach dysfunkcyjnych. Poza tym w okresie ostatnich lat wzrosły niektóre wskaźniki picia alkoholu przez dziewczęta, nieznacznie tylko różniąc się od poziomu wskaźnika chłopców.

Młodzi ludzie piją z wielu różnych powodów. Najczęściej za przyczynę picia alkoholu uznaje się presję otoczenia. Dzieci od małego patrzą na pijących rodziców i nabierają przeświadczenia, że to nic złego. Na pytanie dlaczego piją, często mówią, że alkohol pomaga im w pozbyciu się stresu i pozwala im zapomnieć o kłopotach w domu lub w szkole. Czasami robią to na złość rodzicom lub nauczycielom. Pijąc alkohol zyskują uznanie w oczach rówieśników. Jest to dla nich sposób na uzyskanie akceptacji kolegów i koleżanek.

Dla dzieci i młodzieży alkohol wydaje się atrakcyjny, bo uważają, że bez niego nie ma dobrej zabawy. Nie przejmują się zdrowiem, konsekwencjami uzależnienia i problemami, które może wywoływać, uważając że to ich nie dotyczy, a ponieważ brakuje im wiedzy na temat skutków oddziaływania alkoholu na organizm i psychikę człowieka, alkohol zbiera wśród młodzieży znaczne żniwo.

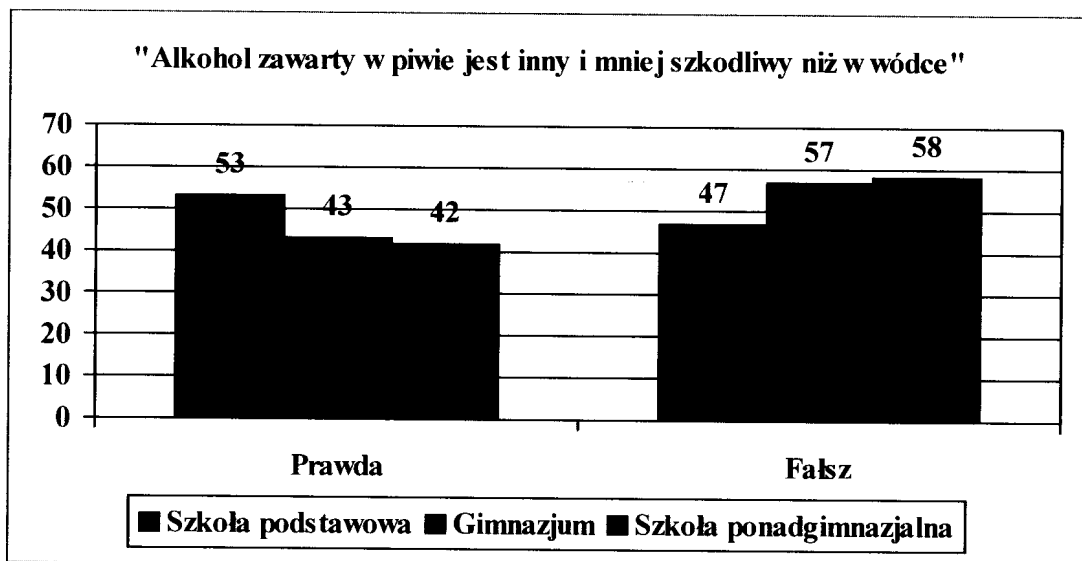
Znaczący wpływ na sięganie przez młodzież po napoje alkoholowe, zwłaszcza te niskoprocentowe, mają media. Reklamy przekonują, że piwo to napój orzeźwiający, który ma się kojarzyć z zabawą, energią, młodością. Okazuje się, że aż 82% młodzieży uważa, że piwo nie jest alkoholem. Reklamy piwa pojawiające się w czasie największej oglądalności przedstawiają ludzi szczęśliwych, zrelaksowanych, otoczonych przyjaciółmi. Młodzi identyfikując się z bohaterami reklam, chcą spędzać czas podobnie. Browary dążą by ich wizerunek odbierany był pozytywnie, wbrew zakazowi ustawodawcy sponsorują sport, akcje charytatywne, organizują pikniki i biesiady, po to by przyciągnąć młodego człowieka, chcąc pozyskać nowego potencjalnego konsumenta.

Pojawiły się nowe grupy konsumentów – nastolatki kobiety, które łatwiej przyswajają sobie nowe trunki nie przywiązując wagi do tradycji alkoholowych, są nośnikami nowych wzorów picia. Dyskoteka, koncert, klub muzyczny to miejsca, w których wypada bywać, jest to modne i na czasie, a są one nierozzerwalnie związane z konsumpcją alkoholu.

ALKOHOL - FAKTY I MITY

Wokół krąży wiele mitów na temat samego alkoholu oraz uzależnienia. Wiele osób, w tym także młodzież, usiłując usprawiedliwić swoje picie, dorabia do tego odpowiednią ideologię. Poproszono zatem młodych ludzi o ustosunkowanie się do dwóch stereotypów, które są szczególnie zakorzenione w polskiej świadomości społecznej.

Pierwszy z nich brzmi: „Alkohol zawarty w piwie jest inny i mniej groźny niż w wódce”. Anketowani mieli odpowiedzieć prawda lub fałsz.

Odpowiedź właściwa brzmi oczywiście, iż jest to stwierdzenie fałszywe, tak też odpowiedziała ponad połowa ankieterowanej młodzieży ze szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych. Jest to zdecydowanie dobry wynik, pozostaje jednak pytanie co z 53% uczniów szkół podstawowych, którzy nie mają świadomości zagrożenia, jakie może wiązać się z picciem piwa.

Szkody zdrowotne mogą pojawić się u osób, które piją tylko i wyłącznie piwo. Wypicie jednej szklanki 250 ml piwa o mocy 5% powoduje wprowadzenie do organizmu takiej samej ilości alkoholu, co wypicie małego kieliszka (30ml) wódki o mocy 40%, lub lampki (100ml) wina o mocy 12%.

Ponadto obecnie wiek inicjacji alkoholowej drastycznie się obniżył, i jak donoszą najnowsze badania przypada na 12 rok życia, czyli ostatnią klasę podstawówki.

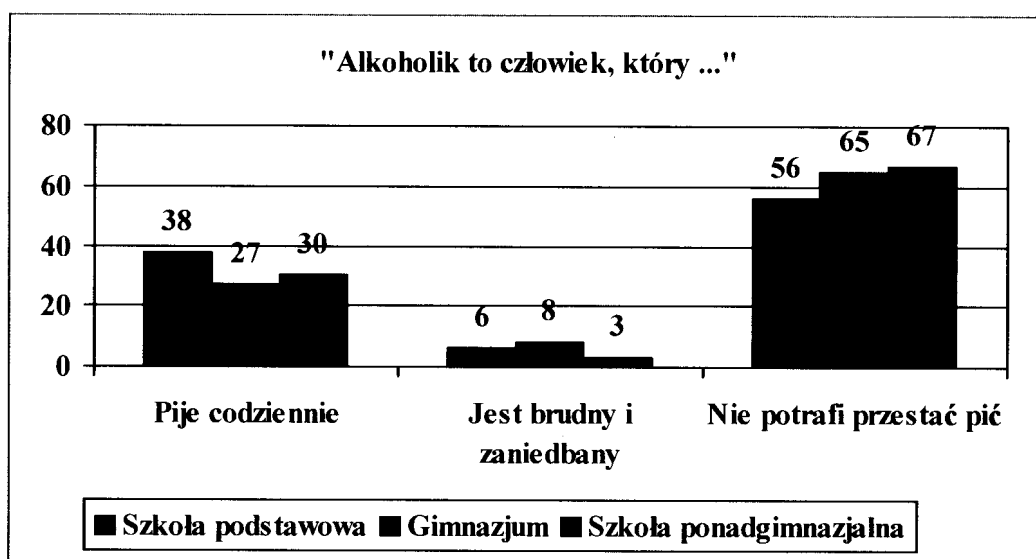
Poniżej przedstawiamy tabelę zestawiającą wyniki bieżących badań z tymi przeprowadzonymi na terenie szkół Sokółki w 2010 roku.

	PRAWDA	PRAWDA	FALSZ	FALSZ
	2010	2013	2010	2013
Szkoła Podstawowa kl. VI	65%	44%	35%	56%
Gimnazjum kl. III	38%	44%	62%	56%
Ponadgimnazjalna kl. II	32%	44%	68%	55%

Tab. Nr 1. Alkohol zawarty w piwie, jest inny i mniej szkodliwy niż w wódce

Porównując wyniki badań bieżących, z badaniami przeprowadzonymi w 2010 roku, stwierdzić można, iż świadomość szkodliwości alkoholu zawartego w piwie wzrosła jedynie w szkołach podstawowych, z 35% do 56%. W pozostałych typach szkół czyli gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych niestety obniżyła się. Do największego (13%) obniżenia poziomu świadomości doszło w szkołach ponadgimnazjalnych.

Kolejne stwierdzenie dotyczyło wizerunku osoby uzależnionej oraz objawów choroby alkoholowej. „Alkoholik to człowiek, który...” młodzież miała trzy odpowiedzi do wyboru: a) **pije codziennie**, b) **chodzi brudny i zaniedbany**, c) **gdy zacznie pić nie potrafi przerwać w dowolnym momencie**. Suma wyników w procentach może być większa niż 100% w przypadku wyboru przez młodzież więcej niż jednej odpowiedzi.

Ponad połowa uczniów z każdego typu szkół wybrała ostatnią odpowiedź, bardzo trafnie rozpoznając jeden z kluczowych objawów alkoholizmu, jakim jest utrata kontroli picia.

Pozostałe dwie cechy mogą się również pojawić, nie stanowią one jednak o istocie uzależnienia od alkoholu. Zwłaszcza codzienne picie nie jest kryterium diagnostycznym choroby alkoholowej. Tylko niektórzy alkoholicy nadużywają alkoholu codziennie. Bardziej typowym sposobem picia jest picie tzw. ciągami, przerywanymi dłuższymi lub krótszymi okresami całkowitej abstynencji.

Nieprawdziwa jest również obiegowa opinia, że alkoholicy to wyłącznie ludzie brudni, pochodzący z marginesu społecznego. Jedynie 3-5% wszystkich alkoholików to osoby zmarginalizowane. Przeważająca większość, czyli 95-97%, mieści się w przekroju całego społeczeństwa.

W porównaniu z rokiem 2010 uzyskane wyniki wyglądają następująco:

	Szkoła podstawowa kl. VI 2010	Szkoła podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponad- gimnazjalna kl. II 2010	Ponad- gimnazjalna kl. II 2013
Pije codziennie	62%	38%	48%	32%	32%	35%
Chodzi brudny i zaniedbany	16%	0,5%	12%	4%	4%	1%
Gdy zacznie pić nie potrafi przestać	66%	61,5%	73%	64%	65%	64%

Tab. Nr 2. Alkoholik to człowiek, który ...

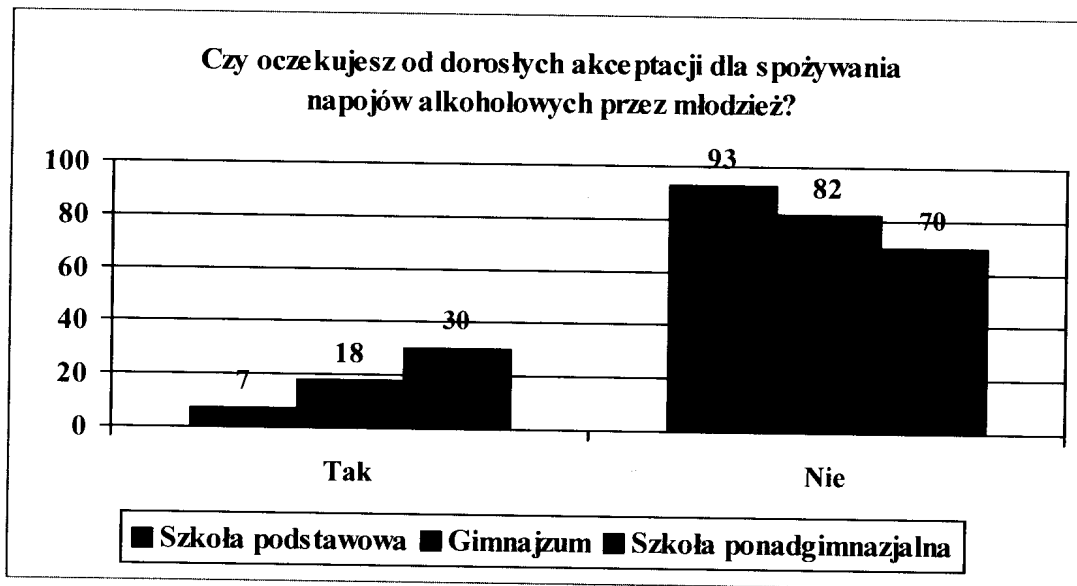
Obecnie młodzież ma nieco większą świadomość, iż codzienne picie alkoholu oraz zaniedbany wygląd nie są wyznacznikiem choroby alkoholowej.

W szkołach podstawowych oraz gimnazjach zmniejszyła się jednak świadomość młodych ludzi, iż istotą alkoholizmu jest to, że alkoholik, gdy zacznie pić, nie jest w stanie przestać. W szkołach podstawowych różnica wynosi 4,5%, w gimnazjach 9%. W szkołach ponadgimnazjalnych świadomość ta również nieznacznie zmniejszyła się z 65 do 64%.

POSTAWA MŁODZIEŻY W STOSUNKU DO ALKOHOLU

Kolejnym kryterium badawczym był stosunek młodych ludzi do alkoholu. Czy młodzież dostrzega niebezpieczeństwo związane z używaniem napojów alkoholowych? Czy młodzi ludzie oczekują od dorosłych akceptacji ich zachowań alkoholowych?

Pytanie dotyczące tej kwestii brzmiało: „Czy oczekujesz od dorosłych akceptacji dla spożywania napojów alkoholowych przez młodzież?”.

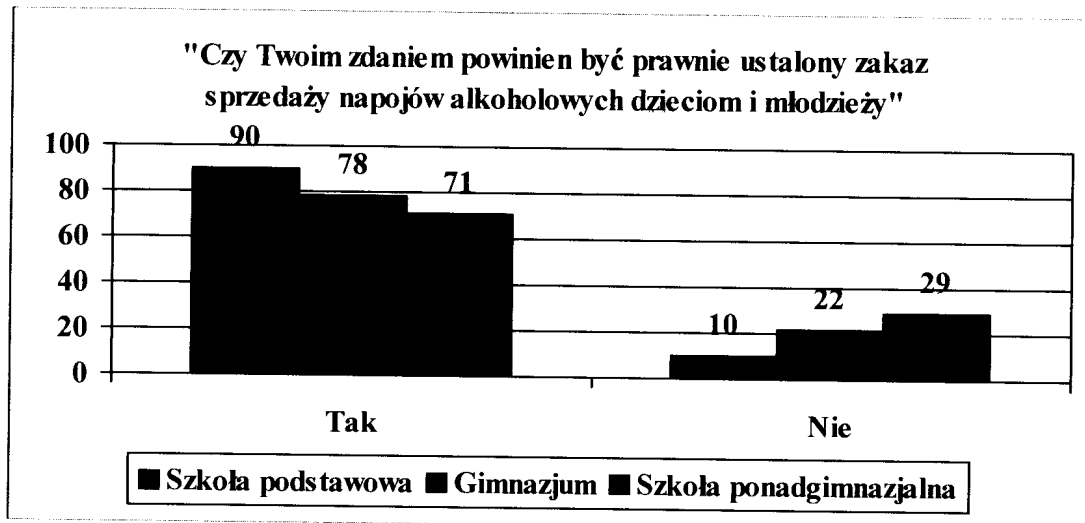
Znakomita większość badanych we wszystkich typach szkół, nie oczekuje od dorosłych przyzwolenia na picie alkoholu. Jest to czytelnym znakiem tego, iż młodzież pomimo różnego rodzaju zachowań opozycyjno-buntowniczych, potrzebuje jasno i wyraźnie określonych granic. Wychowanie bezstresowe lansowane w mediach wcale nie koresponduje więc z oczekiwaniami młodzieży w stosunku do dorosłych.

Ogółem spośród uczniów kl. VI szkoły podstawowej, kl. III gimnazjum oraz kl. II szkoły ponadgimnazjalnej, 81% uczniów nie chce, aby dorośli przyzwolili na picie alkoholu przez młodzież. Jest to wynik taki sam, jak ten uzyskany w 2010:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
19%	19%	81%	81%

Tab. Nr 3. Czy oczekujesz od dorosłych akceptacji dla spożywania napojów alkoholowych przez młodzież

Kolejne pytania związane były z prawnym zakazem sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim oraz granicy wiekowej, od której młody człowiek mógłby legalnie nabyć alkohol. „Czy Twoim zdaniem powinien być prawnie ustalony zakaz sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom i młodzieży?”.

Po raz kolejny młodzież wykazała się odpowiedzialnym podejściem do kwestii związanych z napojami alkoholowymi. Znakomita większość uczniów we wszystkich typach szkół, jest bowiem przekonana o konieczności prawnej regulacji wieku, od którego legalnie można nabyć napój alkoholowy. W dalszym ciągu jednak pozostaje pewna grupa młodzieży, która nie widzi takiej potrzeby.

Tabela przedstawia porównanie udzielonych przez młodzież, z kl. VI szkoły podstawowej, kl. III gimnazjum oraz kl. II szkół ponadgimnazjalnych, odpowiedzi z rokiem 2010:

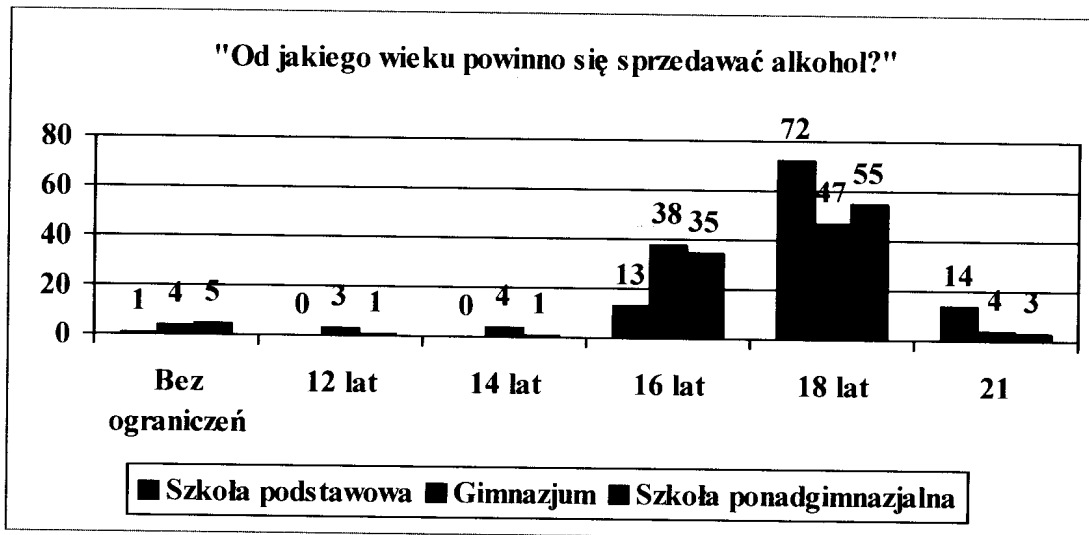
TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
95%	98%	5%	2%

Tab. Nr 4. Czy Twoim zdaniem powinien być prawnie ustalony zakaz sprzedaży napojów alkoholowych ...

Obecnie podobnie, jak w roku 2010 zdecydowana większość młodzieży jest za regulowaniem wieku dostępności napojów alkoholowych. W porównaniu do 2010 roku liczba tych osób zwiększyła się o 3% i wynosi obecnie 98%.

Większość badanych jest również za koniecznością ograniczeń związanych z wiekiem kupujących alkohol. „Od jakiego wieku wg Ciebie powinno się sprzedawać alkohol?”

Oto, jak przedstawiają się odpowiedzi młodych respondentów:

Ponad połowa ankietowanych szkół podstawowych (72%) oraz ponadgimnazjalnych (55%), nie chce obniżenia wieku sprzedaży napojów alkoholowych. Co ciekawe w szkołach gimnazjalnych jest to niespełna połowa - 47%.

Pewna grupa młodzieży na każdym z poziomów kształcenia deklaruje chęć obniżenia wieku sprzedaży alkoholu na 16 lat. Są jednak również grupy młodzieży, które chcą jego podniesienia z obecnie obowiązujących 18 na 21 lat.

W 2010 roku liczba młodych ludzi kl. VI, kl. III gimnazjum oraz kl. II ponadgimnazjalnych, przeciwnych obniżeniu wieku sprzedaży alkoholu wynosiła 77%, obecnie 53%:

	2010	2013
Bez ograniczeń	5%	2%
Od 12 lat	1%	1%
Od 14 lat	1%	2%
Od 16 lat	16%	42%
Od 18 lat	65%	48%
Od 21 lat	12%	5%

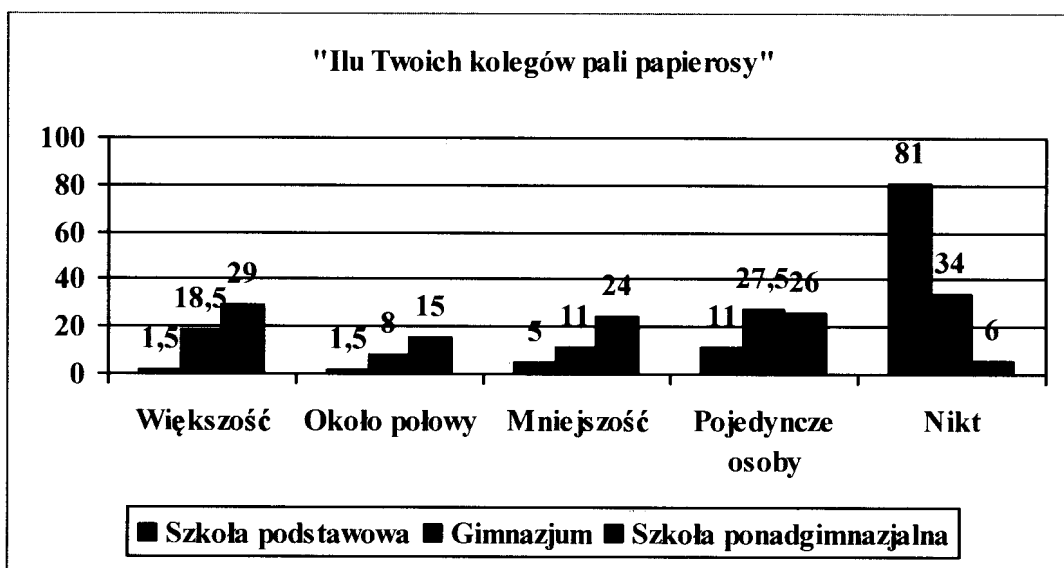
Tab. Nr 5. Od jakiego wieku powinno się sprzedawać alkohol

Młodzież w większości nadal uważa, że 18 lat to minimum potrzebne do kupienia alkoholu. Widać jednak, iż ta tendencja mocno się zmienia.

ZACHOWANIA ALKHOLOWE MŁODZIEŻY

Alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Najpopularniejszym napojem alkoholowym jest piwo. Takie są realia polskiej rzeczywistości. W prezentowanym badaniu pytaliśmy młodzież o różne kwestie związane z używaniem przez nich napojów alkoholowych, a także innych substancji psychoaktywnych.

Pierwsze pytanie dotyczyło palenia papierosów: „Ilu Twoich kolegów pali papierosy?” Odpowiedzi ankietowanych wyglądają następująco:

Na wszystkich poziomach kształcenia jest grupa młodzieży, która miała już kontakt z papierosami. Najwięcej w szkołach ponadgimnazjalnych - 94%, następnie w gimnazjach - 66% i w szkołach podstawowych 9%.

Niepokojący jest fakt, iż 1,5% badanych uczniów szkół podstawowych deklaruje, że większość ich kolegów pali, w gimnazjach 18,5%, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych 29%.

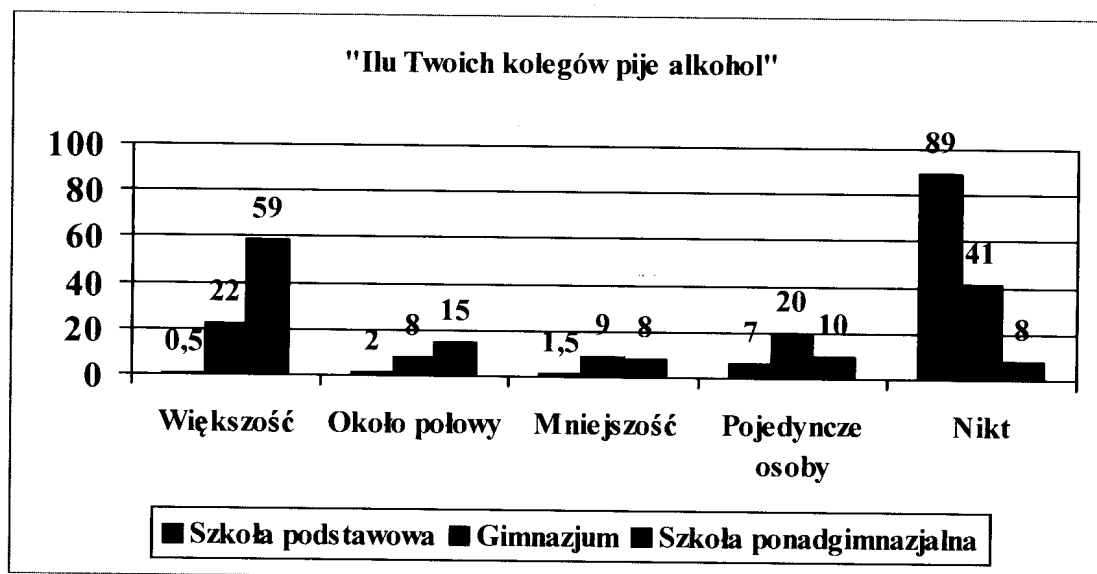
W porównaniu z rokiem 2010 we wszystkich typach szkół (kl. VI szkoły podstawowej, kl. III gimnazjum oraz kl. II ponadgimnazjalne) odsetek pierwszego wskaźnika (większość palących kolegów) zmniejszył się następująco: szkoła podstawowa z 5 do 3%, gimnazjum z 32 do 29%, w szkołach ponadgimnazjalnych z 42 do 31%. Ostatni wskaźnik (nikt nie pali) natomiast wzrósł. Szkoły podstawowe z 38 do 75%, gimnazjum z 5 do 24%, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych z 3 do 9%.

Tabela przedstawia porównanie wyników bieżących z wynikami z 2010 roku:

	Szkoła Podstawowa kl. VI 2010	Szkoła Podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponad- gimnazjalna kl. II 2010	Ponad- gimnazjalna kl. II 2013
Większość	5%	3%	32%	29%	42%	31%
Okolo połowy	6%	1%	44%	15%	26%	13%
Mniejszość	15%	5%	14%	10%	26%	13%
Pojedyncze osoby	36%	16%	5%	22%	3%	34%
Nikt	38%	75%	5%	24%	3%	9%

Tab. Nr 6. Ilu Twoich kolegów pali papierosy

Dalej pytaliśmy o zachowania alkoholowe: „Ilu Twoich kolegów pije alkohol?”.
Młodzież udzieliła następujących odpowiedzi:

Niemal wszyscy ankietowani szkół ponadgimnazjalnych - 92%, mieli kontakt z alkoholem. W gimnazjach ponad połowa - 59%, w szkołach podstawowych 11% badanych.

Niepokojąco wysoki, w szkołach ponadgimnazjalnych, jest pierwszy wskaźnik (większość kolegów pije), jego poziom wynosi 59%, podobnie w gimnazjach - 22%.

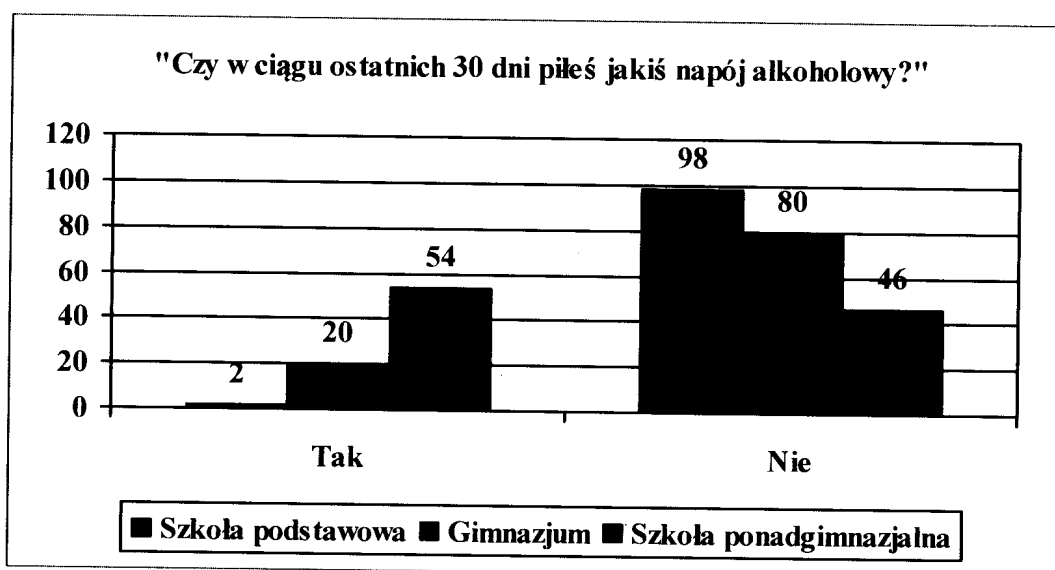
Zestawienie wyników obecnych z tymi przeprowadzonymi w 2010 przedstawia tabela na następnej stronie:

	Szkoła Podstawowa kl. VI 2010	Szkoła Podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponad- gimnazjalna kl. II 2010	Ponad- gimnazjalna kl. II 2013
Większość	3%	1%	45%	35%	62%	52%
Okolo połowy	6%	5%	26%	13%	22%	17%
Mniejszość	20%	2%	13%	12%	13%	8%
Pojedyncze osoby	33%	12%	10%	18%	0%	13%
Nikt	38%	80%	6%	22%	3%	10%

Tab. Nr 7. Ilu Twoich kolegów pije alkohol

Analiza porównawcza spożycia alkoholu wśród badanej młodzieży, podobnie jak w przypadku palenia papierosów, napawa optymizmem. Ponieważ znacznie mniej badanych wskazało, iż większość ich znajomych pije alkohol. W szkołach podstawowych wskaźnik zmniejszył się o 2%, w gimnazjach o 10%, w szkołach ponadgimnazjalnych również o 10%. Wzrósł za to wskaźnik ostatni (żaden z kolegów nie pije) w szkołach podstawowych o 42%, w gimnazjach o 16%, w szkołach ponadgimnazjalnych natomiast o 7%.

Pytaliśmy również młodzież o ich własne doświadczenia związane ze spożywaniem napojów alkoholowych. Pytanie dotyczyło wskaźnika bieżącego używania napojów alkoholowych: „Czy w ciągu ostatnich 30 dni piłeś jakiś napój alkoholowy?”.

Biorąc pod uwagę, iż jest to wskaźnik bieżącego użycia alkoholu, wnioskować można, iż badana młodzież szkół ponadgimnazjalnych ma częste kontakty z napojami alkoholowymi. Wskaźnik wynosi bowiem aż 54%. W szkołach podstawowych 2%, natomiast w gimnazjach dziesięć razy więcej - 20%.

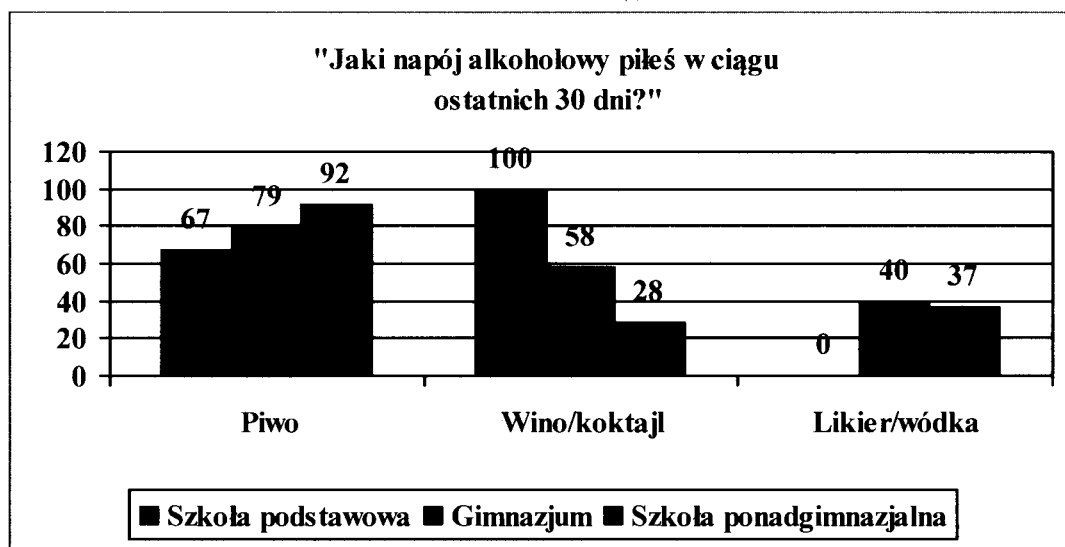
W 2010 roku wskaźnik bieżącego użycia alkoholu przedstawiał się następująco:

Szkoła Podstawowa kl. VI		Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Gimnazjum kl. III		Ponadgimnazjalna kl. II		Ponadgimnazjalna kl. II	
TAK		NIE		TAK		NIE		TAK		NIE	
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
5%	4%	95%	96%	30%	30%	70%	70%	33%	41%	67%	59%

Tab. Nr 8. Czy w ciągu ostatnich 30 dni piłeś jakiś napój alkoholowy

W porównaniu z rokiem 2010 wskaźnik bieżącego spożycia napojów alkoholowych w szkołach podstawowych (kl. VI) obniżył się o 1%. W gimnazjach (kl. III) nie zmienił się. Niestety w szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) znacznie się podniósł. W 2010 roku wynosił 33%, obecnie 41%.

Osoby, które odpowiedziały twierdząco na pytanie o spożywanie alkoholu, zostały poproszone o odpowiedź, jaki rodzaj alkoholu spożywały: „Jaki napój alkoholowy piłeś w ciągu ostatnich 30 dni?”. Ankietowani mieli do wyboru: piwo, wino/koktajl lub likier/wódkę. Suma procentowa może być wyższa niż 100%, w przypadku spożywania przez młodzież więcej niż jednego rodzaju alkoholu. Odpowiedzi respondentów były następujące:

Znacząca większość młodzieży z każdego typu badanych szkół deklaruowała picie piwa. W szkołach podstawowych 67%, w gimnazjach 79%, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych aż 92% badanej młodzieży. Jest to zatem zgodne z ogólnopolską tendencją, która pokazuje, iż najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród młodzieży jest właśnie piwo.

Dosyć duża grupa badanych sięgnęła również po napoje wysokoprocentowe oraz po wino. Suma wyników wynosząca dużo powyżej 100%, sugeruje, iż młodzież nie ograniczyła się jedynie do jednego rodzaju napoju alkoholowego.

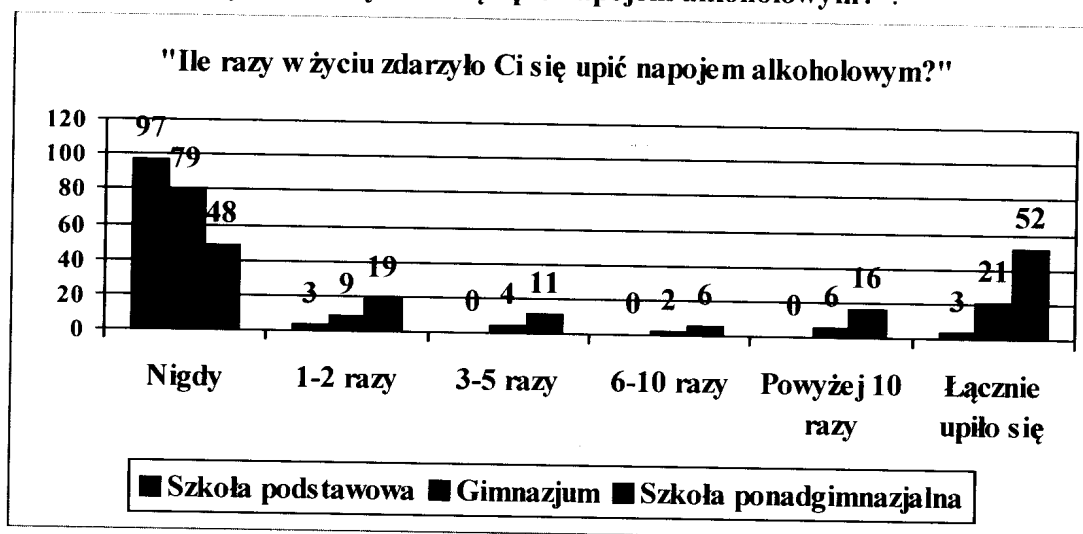
Tabela przedstawia zestawienie wyników bieżących z wynikami z 2010 roku:

	Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Szkoła Ponadgimnazjalna kl. II	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
Piwo	100%	22%	41%	47%	59%	63%
Wino/koktajl	0%	56%	28%	28%	17%	18%
Likier/wódka	0%	22%	31%	25%	24%	19%

Tab. Nr 9. Jaki napój alkoholowy piłeś w ciągu ostatnich 30 dni

W szkołach podstawowych (kl. VI), w porównaniu z rokiem 2010 pojawiły się inne niż piwo napoje alkoholowe. Właściwie wszyscy badani z tego poziomu nauczania, którzy spożywali alkohol, próbowali wina. W gimnazjach (kl. III) oraz szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) wzrósł wskaźnik spożycia piwa.

Kolejne pytanie dotyczyło incydentów upijania się przez młodzież napojami alkoholowymi. „Ile razy w życiu zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym?”.

Przynajmniej raz w życiu zdarzyło się upić młodzieży na każdym z etapów kształcenia. Na szczęście w szkołach podstawowych można mówić raczej o pojedynczych incyden-

tach, ponieważ 3% badanych deklaruje, że zdarzyło im się upić. Oczywiście biorąc pod uwagę bardzo młody wiek tych osób, jest to o 3% za dużo.

W gimnazjach 21% badanych potwierdziło fakt upicia się, z czego 6% ponad 10 razy w życiu, co powinno budzić spory niepokój o przyszłość tych osób.

W szkołach ponadgimnazjalnych liczba młodych ludzi, którzy przynajmniej raz w swoim życiu upili się, jest najwyższy spośród wszystkich poziomów kształcenia i wynosi 52%.

Biorąc pod uwagę, iż upijanie się, a co za tym idzie utrata pamięci tzw. „luki pamięciowe” wywołane alkoholem, są jednym z kryteriów ryzykownego spożywania napojów alkoholowych, jest to najwyższy moment, aby uważniej przyjrzeć się własnemu wzorcowi picia. Ponadto badania dowodzą, iż młodzi ludzie uzależniają się od alkoholu znacznie szybciej. Spożywanie alkoholu przed osiągnięciem dojrzałości może skutkować uzależnieniem już po 5 – 6 miesiącach.

Tabela porównawcza wyników z tymi uzyskanymi w 2010 roku:

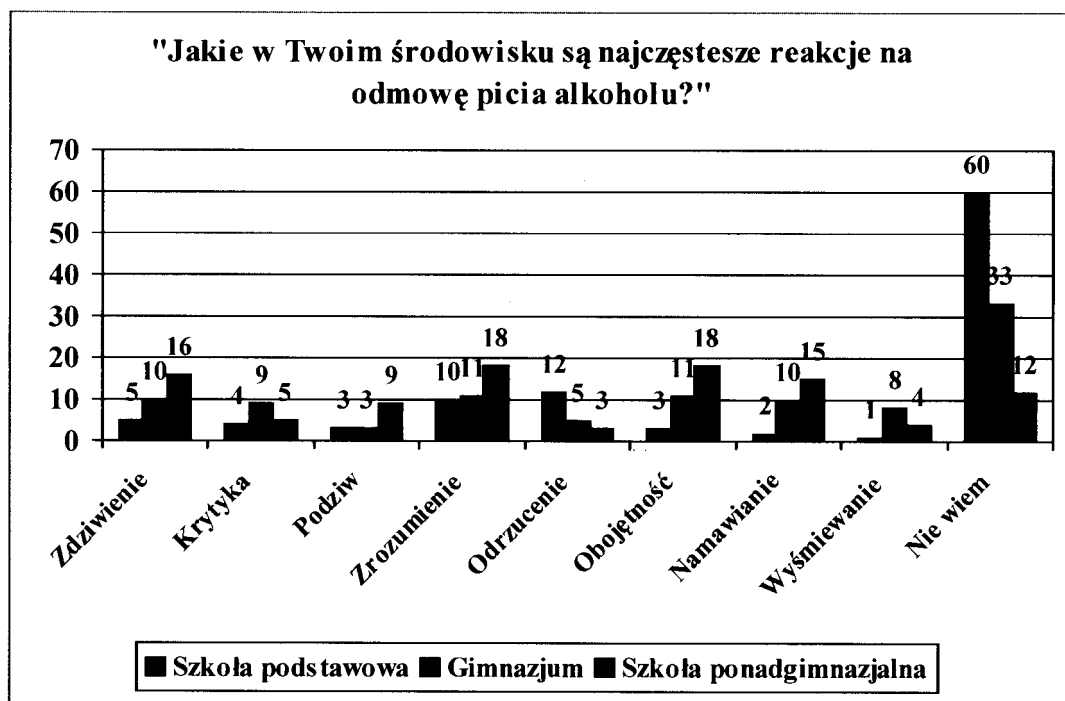
	Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Szkoła Ponadgimnazjalna kl. II	
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
Nigdy	90%	96%	62%	71%	33%	11%
1-2 razy	5%	4%	13%	15%	14%	39%
3-5 razy	2%	0%	3%	4%	19%	19%
6-10 razy	0%	0%	11%	4%	9%	10%
Powyżej 10 razy	3%	0%	11%	6%	25%	21%
Łącznie	10%	4%	38%	29%	67%	89%

Tab. Nr 10. Ile razy z życia zdarzyło ci się upić napojem alkoholowym

W szkołach podstawowych (kl. VI) oraz gimnazjach (kl. III) odsetek uczniów, którzy przynajmniej raz w życiu upili się zmniejszył się w porównaniu do roku 2010. W pierwszym typie szkół z 10 do 4%, w drugim natomiast z 38 do 29%. Niestety w szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) znacznie wzrósł, z 67 do 89%.

Większość młodzieży deklaruje, iż było to zdarzenie incydentalne. Niepokojący jest jednak fakt, iż wśród tak młodych ludzi takie wydarzenie w ogóle miało miejsce.

Młodzież jest szczególnie narażona na wpływ grupy rówieśniczej, który niestety często bywa destrukcyjny. Nierzadko młody człowiek sięga po alkohol pod presją koleżanek lub kolegów. W celu zbadania jak grupa wpływa na zachowania alkoholowe młodzieży zadaliśmy następujące pytanie: „**Jakie w Twoim środowisku są najczęstsze reakcje na odmowę wypicia alkoholu?**”, respondenci mieli kilka opcji zachowań do wyboru. Ich odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Najczęściej spotykaną reakcją na odmowę wypicia alkoholu wśród uczniów szkół podstawowych jest niestety odrzucenie 12%. Uczniowie mogą zatem sięgać po alkohol, aby przypodobać się grupie i uniknąć odrzucenia. Na szczęście jako druga reakcja najwyżej punktowana pojawia się zrozumienie 10%.

W szkołach gimnazjalnych najczęściej pojawia się zrozumienie 11%, obojętność 11%, ale także namawianie 10%.

W szkołach ponadgimnazjalnych podobnie - zrozumienie 18%, obojętność 18%, ale zaskoczenie 16% i namawianie 15%, jest również dosyć wysoko.

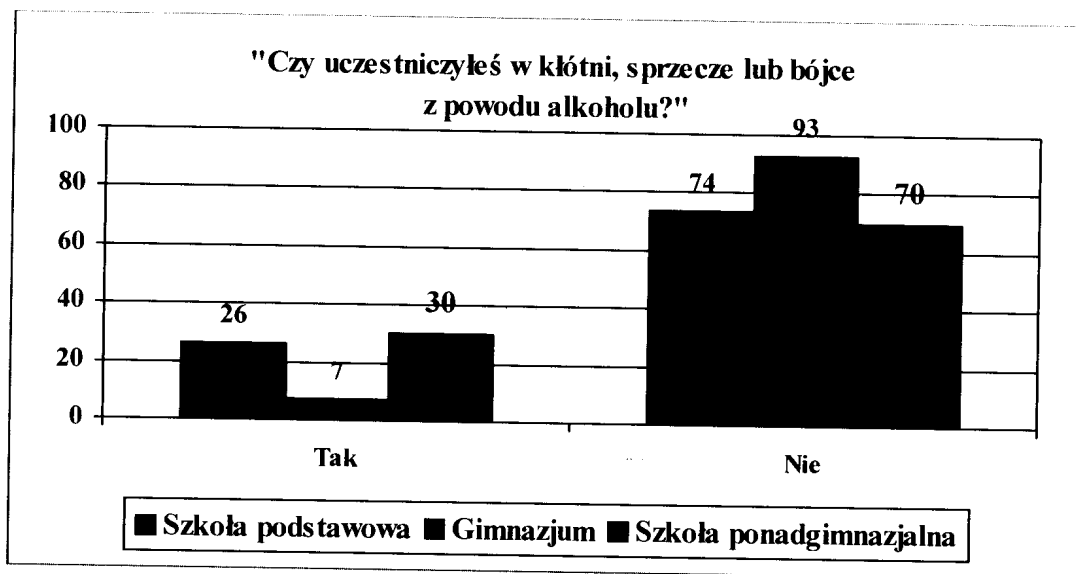
Dla porównania przedstawiamy, na następnej stronie, tabelę zawierającą zestawienie wyników badań obecnych oraz przeprowadzonych w szkołach w 2010 roku.

Jak z niej wynika znacznie mniej młodzieży dziwi się lub wręcz krytykuje odmowę wypicia alkoholu. Coraz większa liczba młodzieży podziwia osoby, które nie wstydzą się odmówić wypicia alkoholu. Duża grup młodzieży nie potrafi wskazać konkretnej reakcji.

	Szkoła podstawowa i gimnazjum 2010	Szkoła podstawowa i gimnazjum 2013	Szkoła Ponadgimnazjalna 2010	Szkoła Ponadgimnazjalna 2013
Zdziwienie	17%	13%	26%	21%
Krytyka	14%	10%	8%	10%
Podziw	2%	6%	11%	11%
Zrozumienie	16%	14%	29%	25%
Odrzucenie	24%	5%	3%	3%
Obojętność	19%	10%	40%	21%
Namawianie	21%	14%	18%	15%
Wyśmiewanie	13%	8%	1%	8%
Nie wiem	26%	47%	9%	17%

Tab. Nr 11, Najczęściej pojawiające się reakcje na odmówienie wypicia alkoholu wśród młodzieży

Alkohol prowadzi często do różnego rodzaju niepożądanych zachowań. Nie jest przyczyną takich zachowań lecz ich „wyzwalaczem”, coś czego człowiek nie zrobi na trzeźwo, po alkoholu nie ma nad tym kontroli. Zapytaliśmy młodych respondentów, czy zdarzyła im się kiedykolwiek taka sytuacja. „Czy uczestniczyłeś w kłótni, sprzeczce lub bójkę z powodu alkoholu?”. Odpowiedzi na to pytanie były następujące:

Na każdym z badanych poziomów kształcenia większość uczniów zadeklarowała, że nigdy nie brała udziału w kłótni, sprzeczce lub bójkę z powodu alkoholu. W szkole podstawowej 74%, w gimnazjum 93%, natomiast w szkole ponadgimnazjalnej 70% badanych.

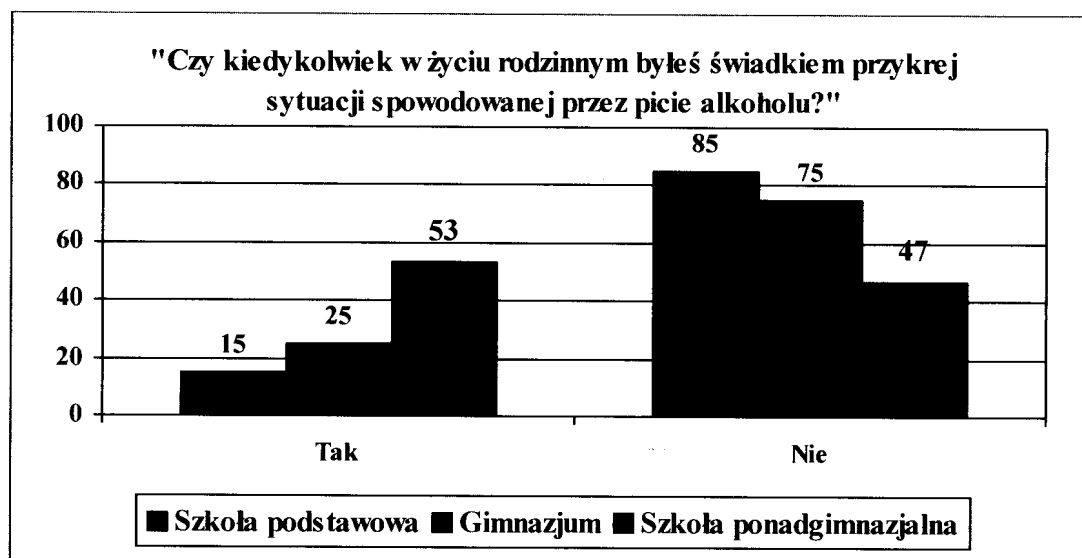
W porównaniu z rokiem 2010 odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Szkoła Podstawowa		Szkoła Podstawowa		Gimnazjum		Gimnazjum		Szkoła Ponadgimnazjalna		Szkoła Ponadgimnazjalna	
kl. VI		kl. VI		kl. III		kl. III		kl. II		kl. II	
TAK		NIE		TAK		NIE		TAK		NIE	
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
10%	7%	90%	93%	22%	17%	78%	83%	43%	30%	57%	70%

Tab. Nr 12, Czy uczestniczyłeś w kłótni, sprzeczce lub bóje z powodu alkoholu

W porównaniu z poprzednimi wynikami badań na każdym etapie kształcenia liczba młodych ludzi, którzy brali udział w kłótni z powodu alkoholu, zmniejszyła się. W szkołach podstawowych (kl. VI) z 10 do 7%, w gimnazjach (kl. III) z 22 do 17% oraz w szkołach ponadgimnazjalnych z 43 do 30%.

Biorąc pod uwagę, iż alkoholizm jest problemem dosyć mocno zakorzenionym w polskich rodzinach, zapytaliśmy młodych ludzi czy kiedykolwiek był on w rodzinie powodem przykrych sytuacji: „Czy kiedykolwiek w życiu rodzinnym byłeś świadkiem przykrych sytuacji spowodowanej przez picie alkoholu?”. Młodzi ludzie odpowiedzieli w następujący sposób:

W szkołach ponadgimnazjalnych ponad połowa – 53% uczniów spotkała się z taką sytuacją w swojej rodzinie, w gimnazjach 25%, natomiast w szkołach podstawowych 15%.

W tabeli porównanie wyników z rokiem 2010:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
33%	33%	67%	67%

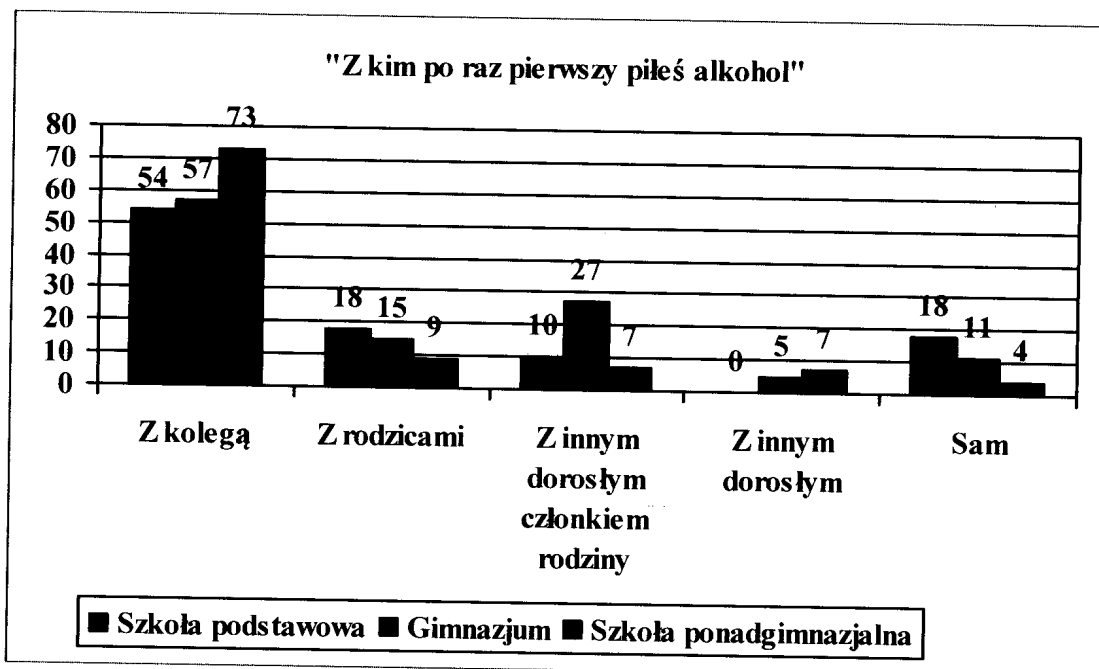
Tab. Nr 13. Czy kiedykolwiek w życiu rodzinnym byłeś świadkiem przykrych sytuacji spowodowanej alkoholem

Odsetek przykrych sytuacji rodzinnych wywołanych przez alkohol nie zmienił się od 2010 roku i nadal wynosi 33%.

POSTAWY DOROSŁYCH A PICIE ALKOHOLU PRZEZ MŁODZIEŻ

Bardzo ważną rolę w kształtowaniu postawy młodych ludzi wobec alkoholu mają rodzice oraz inne osoby najbliższe. Aby sprawdzić jaki wpływ wywarli oni na naszych młodych respondentów, zadaliśmy następujące pytanie: „Z kim po raz pierwszy piłeś alkohol?”. Pytanie to skierowane było do uczniów, którzy deklarowali kontakt z alkoholem.

Oto jakich odpowiedzi udzieliła młodzież:

Większość młodzieży ze wszystkich typów badanych szkół, pierwszy raz piła alkohol z kolegą. Uczniowie ze szkół podstawowych w 54%, gimnazjum 57%, szkół ponadgimnazjalnych aż w 73%.

Bardzo niepokojące jest jednak to, że również na każdym poziomie kształcenia są również tacy uczniowie, którzy po raz pierwszy pili alkohol z rodzicami! W szkołach podstawowych taką deklarację złożyło 18% uczniów, w gimnazjach 15%, w szkołach ponadgimnazjalnych 9%. O dziwo największa liczba tego wskaźnika przypada na szkołę podstawową.

Znaczna część młodzieży piła z innym dorosłym członkiem rodziny.

Tabela przedstawia wyniki badań bieżących z wynikami z 2010 roku:

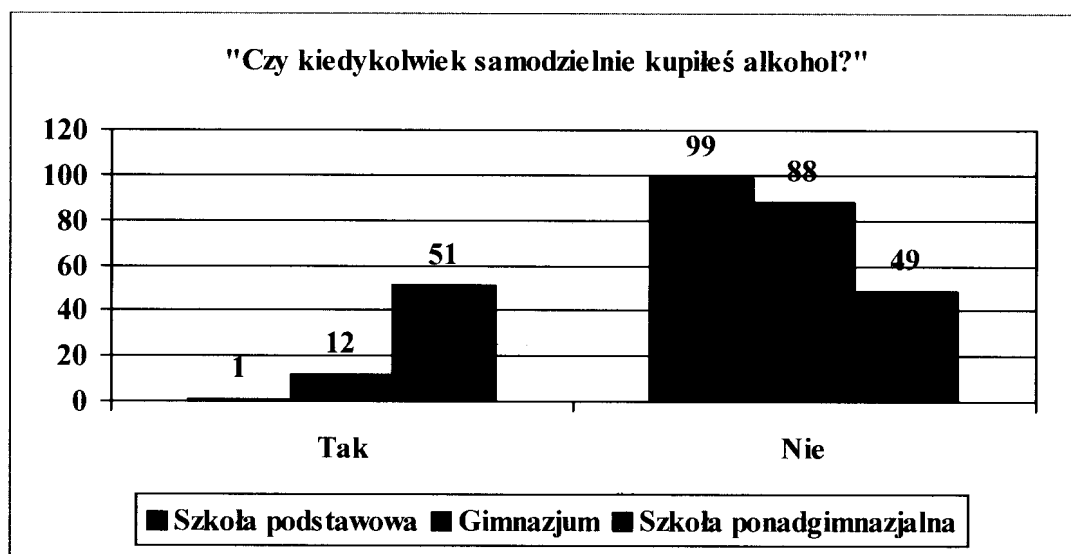
	2010	2013
Z kolegą	75%	70%
Z rodzicami	9%	10%
Z innym dorosłym członkiem rodziny	7%	8%
Z innym dorosłym	2%	7%
Sam	7%	5%

Tab. Nr 14. Z kim po raz pierwszy piłeś alkohol

W porównaniu z rokiem 2010 zmniejszyła się liczba młodych ludzi, którzy po raz pierwszy pili alkohol z kolegami. Wzrósł natomiast wskaźnik dotyczący rodziców (1%), innych dorosłych członków rodziny (1%) oraz nie spokrewnionych osób dorosłych (5%). Jest to zjawisko bardzo niepokojące.

Inną grupą dorosłych, którzy mają znaczący wpływ na zachowania alkoholowe młodzieży są sprzedawcy napojów alkoholowych. To bardzo często od nich zależy czy młody człowiek zdoła zdobyć alkohol. Zgodnie z obowiązującym prawem sprzedaż napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia jest przestępstwem. Czy jednak zakaz ten jest przez sprzedawców respektowany? Postanowiliśmy zapytać o to o naszych ankietowanych:

„ Czy kiedykolwiek samodzielnie kupiłeś alkohol?”. Młodzi respondenci udzielili następujących odpowiedzi:

Z badań wynika, iż 1% uczniów szkół podstawowych, 12% szkół gimnazjalnych zdobyło samodzielnie kupić alkohol. W szkołach ponadgimnazjalnych wskaźnik ten sięga ponad połowy, 51% uczniów tych szkół nabyło alkohol samodzielnie.

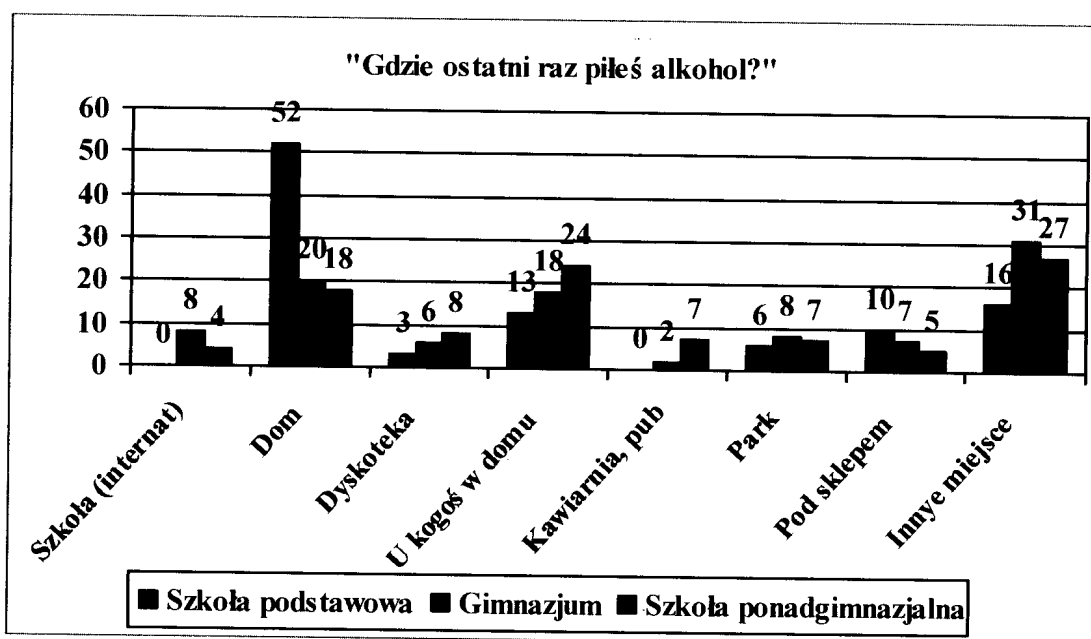
Tabela porównawcza z 2010 roku:

Szkoła Podstawowa		Szkoła Podstawowa		Gimnazjum		Gimnazjum		Szkoła Ponadgimnazjalna		Szkoła Ponadgimnazjalna	
kl. VI TAK		kl. VI NIE		kl. III TAK		kl. III NIE		kl. II TAK		kl. II NIE	
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
3%	1%	97%	99%	21%	3%	79%	97%	54%	63%	46%	37%

Tab. Nr 15. Czy kiedykolwiek samodzielnie kupiłeś alkohol

Znacznie zmniejszyła się liczba gimnazjalistów (kl. III), którzy samodzielnie kupili alkohol. W 2010 liczba ta wynosiła 21% obecnie zaledwie 3%, co jest bardzo pożądanym zjawiskiem. Niestety w szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) tendencja jest odwrotna. Liczba młodych ludzi, którzy kupili alkohol znacznie wzrosła, z 54 do 63%.

Ostatnie pytanie związane z zachowaniami alkoholowymi młodzieży dotyczyło miejsc, w których młodzi ludzie spożywają zdobyty przez siebie alkohol. „Gdzie ostatni raz piłeś alkohol?”. Ankietowani mieli do wyboru kilka opcji do wyboru. Oto jak wybrali:

Młodzież spożywała napoje alkoholowe w różnych miejscach, w tym również publicznych. Spora część młodzieży robiła to w swoim lub cudzym domu. Zwłaszcza uczniowie szkół podstawowych, którzy w większości pili alkohol w swoim domu, aż 52%, najwięcej spośród wszystkich poziomów nauczania. Gimnazjaliści oraz starsza młodzież piją najczęściej w innych, niż wymienione w ankiecie miejscach.

W porównaniu z rokiem 2010 wyniki wyglądają następująco:

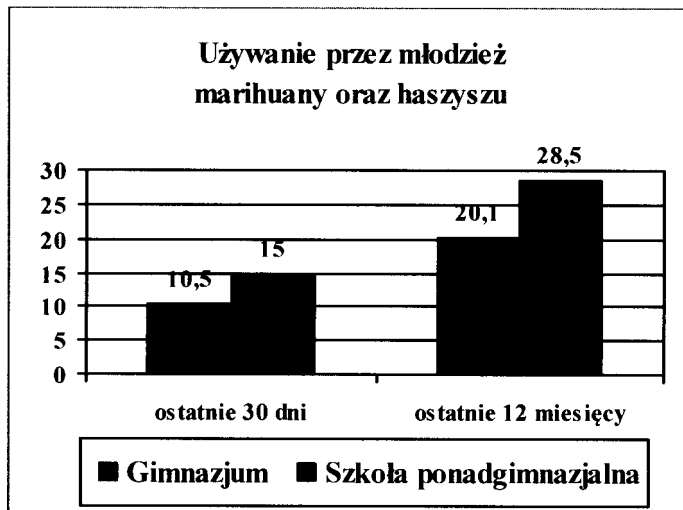
	Szkola Podstawowa kl. VI 2010	Szkola Podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponad- gimnazjalna kl. II 2010	Ponad- gimnazjalna kl. II 2013
Szkola (internat)	0%	0%	0%	8%	2%	2%
Dom	50%	59%	16%	15%	11%	12%
Dyskoteka	10%	0%	6%	8%	3%	10%
U kogoś w domu	10%	8%	28%	14%	29%	28%
Kawiarnia pub	10%	0%	0%	2%	8%	4%
Park	0%	8%	0%	7%	10%	9%
Pod sklepem	10%	8%	6%	7%	0%	4%
Inne miejsce	10%	17%	44%	39%	37%	31%

Tab. Nr 16. Gdzie po raz ostatni pił alkohol

W porównaniu z rokiem 2010 wzrosła w szkołach gimnazjalnych (kl. III) liczba młodych ludzi, którzy spożywali alkohol na terenie szkoły/internatu, z 0 do 8%. W szkołach podstawowych (kl. VI) natomiast liczba uczniów, którzy spożywali alkohol u siebie w domu, 50 do 59%. Szkoły ponadgimnazjalne (kl. II) zaliczyły wzrost wskaźnika spożycia alkoholu na dyskotecę z 3 do 10%.

VI.2. MŁODZI POLACY I NARKOTYKI

Badania przeprowadzone na terenie Polski wskazują, że problem narkotykowy dotyczy coraz większej liczby młodych osób. Zgodnie z wynikami badań ESPAD z 2011 roku do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Pod pojęciem substancji nielegalnych rozumiemy tu substancje, których produkcja i handel są czynami zabronionymi przez prawo. W języku publicystyki substancje te często nazywane są narkotykami.

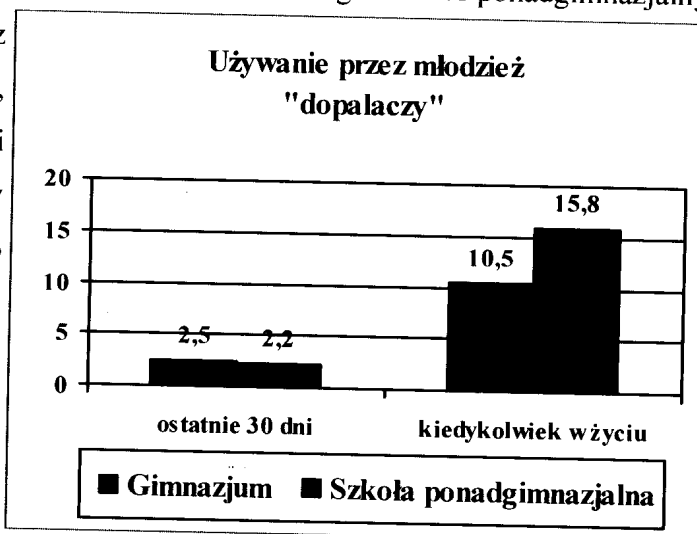
Dane pokazują, że wśród uczniów klas gimnazjalnych na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (24,3%). Wśród uczniów klas starszych - ponadgimnazjalnych na pierwszym miejscu również znajdują się marihuana i haszysz (37,3%).

Rozpowszechnienie podejmowania prób z substancjami psychoaktywnymi innymi niż alkohol i tytoń zależne jest od płci. Związek między używaniem substancji a płcią występuje na obu poziomach nauczania – gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne. Chłopcy częściej deklarują próby używania praktycznie wszystkich substancji poza lekami uspokajającymi i nasennymi. Eksperymentowanie z lekami uspokajającymi i nasennymi znacząco bardziej rozpowszechnione jest wśród dziewcząt. Jednak próby łączenia alkoholu z tabletkami spotyka się tak samo często wśród dziewcząt, jak wśród chłopców.

Wyniki badań ESPAD pokazały nam kilka interesujących zmian na scenie narkotykowej kraju. Przede wszystkim odnotowuje się dalszy wzrost odsetka uczniów, którzy deklaruowali używanie przetworów konopi (marihuany lub haszyszu). W 2011 roku odnotować jednak trzeba wyraźny wzrost dostępności przetworów konopi, podczas gdy dostępność nar-

kotyków syntetycznych pozostaje w trendzie spadkowym, przynajmniej jeśli za wskaźnik przyjmiemy deklarację bardzo łatwego dostępu.

W 2011 roku w badaniach ESPAD po raz pierwszy zapytano młodzież o używanie „dopalaczy”. Niemal wszyscy respondenci słyszeli o „dopalaczach”, jednak tylko 15,3% uczniów klas trzecich gimnazjów i 21,6% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych było kiedykolwiek w sklepie z „dopalaczami”. Odsetek uczniów, którzy kiedykolwiek używali „dopalaczy”, jest jeszcze niższy (10,5% gimnazjalistów i 15,8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych). W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem po te substancje sięgało 2,5% badanych z młodziej i 2,2% ze starszej grupy badanych. Używanie „dopalaczy” jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

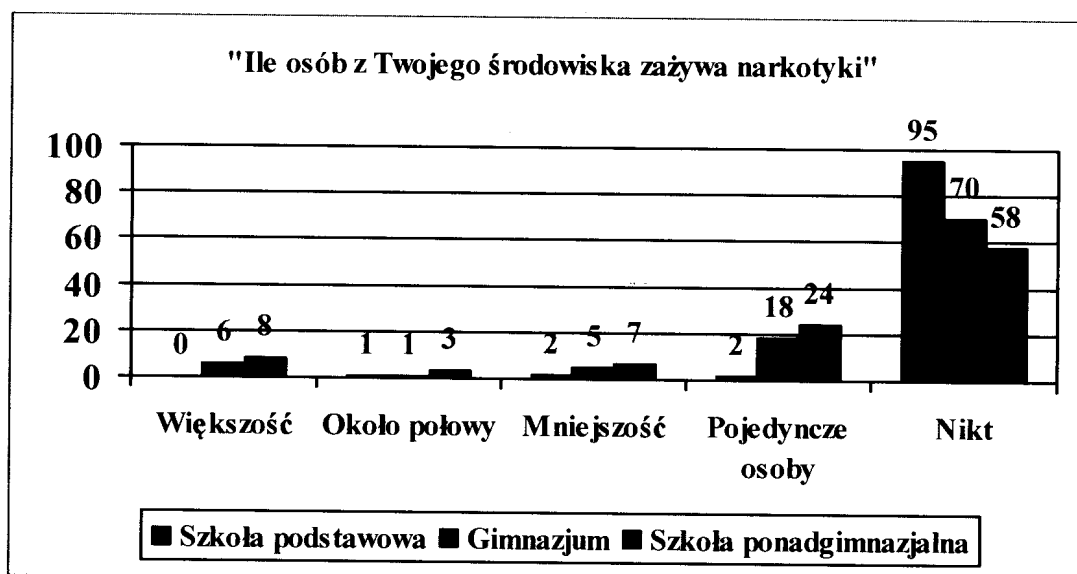
Spośród substancji nielegalnych najwyżej oceniana jest dostępność przetworów konopi. Dostępność „dopalaczy” oceniana jest przez młodszych badanych podobnie jak dostępność marihuany, zaś przez starszych nawet nieco wyżej.

Szczególnym wyzwaniem jest wzrost rozpowszechnienia używania przetworów konopi do poziomu, który dotychczas nie był notowany w Polsce. W połączeniu z rosnącym przekonaniem młodzieży o mniejszym – w porównaniu z innymi narkotykami – ryzyku szkód związanych z ich używaniem, można oczekiwać dalszego wzrostu rozpowszechnienia w przyszłości. Nie można wykluczyć, że grunt pod wzrost zainteresowania przetworami konopi przygotowało upowszechnianie się „dopalaczy”, a następnie radykalne zamknięcie do nich dostępu. Popyt na substancje psychoaktywne inne niż alkohol, rozbudzony przez łatwo dostępne i reklamowane jako bezpieczne „dopalacze”, po zablokowaniu ich podaży mógł skierować się na przetwory konopi. Warto dodać, że w ostatnich latach ożywił się ruch zwolenników legalizacji marihuany, a w debacie publicznej coraz częściej pojawiały się głosy kwestionujące szkodliwość tej substancji.

MŁODZIEŻ A NARKOTYKI

Biorąc pod uwagę ogólnopolski trend zwiększenia zainteresowania młodzieży innymi niż alkohol substancjami psychoaktywnymi, postanowiliśmy zbadać to zjawisko na terenie szkół Sokółki.

Pierwsze pytanie jakie zadaliśmy w tym obszarze brzmiało: „Ile osób z Twojego towarzystwa zażywa narkotyki?”. Odpowiedzi ankietowanych były następujące:

Jak pokazują wyniki badań 5% uczniów szkół podstawowych, 30% szkół gimnazjalnych oraz 42% szkół ponadgimnazjalnych miało kontakt z nielegalnymi substancjami psychoaktywnymi.

Biorąc pod uwagę, że w przypadku narkotyków nie ma takiej ilości, która byłaby bezpieczna dla organizmu, niepokojąco duża liczba młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych deklaruje, iż większość ich znajomych bierze narkotyki.

Również spora grupa młodzieży deklaruje, że zna pojedyncze osoby, które mają kontakt z narkotykami. Obcowanie z takimi osobami jest zawsze zagrożeniem dla młodego człowieka.

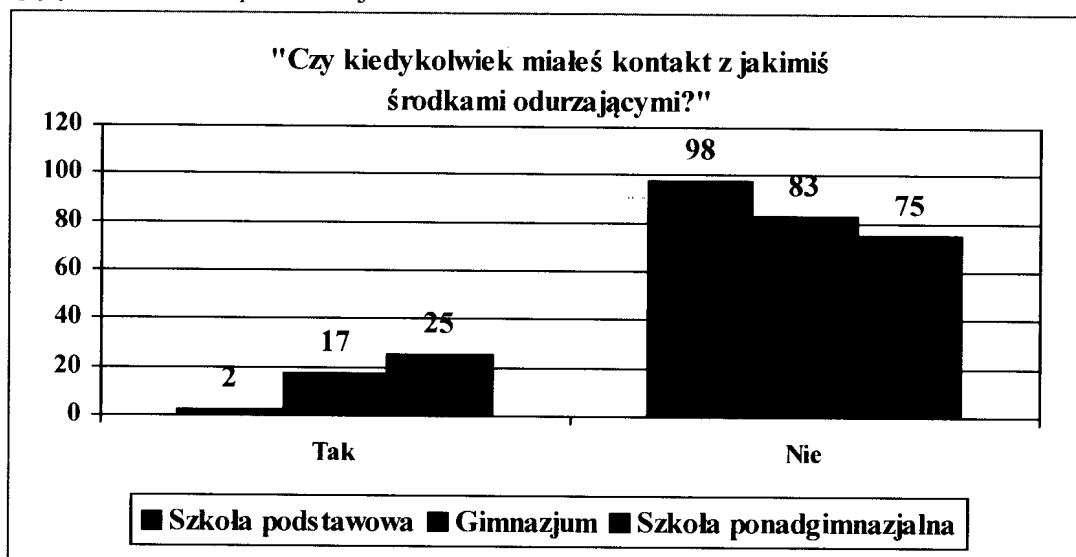
Na następnej stronie przedstawiamy tabelę zawierającą porównanie bieżących odpowiedzi respondentów z odpowiedziami z roku 2010:

	Szkoła Podstawowa kl. VI 2010	Szkoła Podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponad- gimnazjalna kl. II 2010	Ponad- gimnazjalna kl. II 2013
Większość	3%	1%	3%	12%	0%	17%
Okolo połowy	0%	2%	2%	1%	13%	5%
Mniejszość	3%	2%	23%	5%	20%	12%
Pojedyncze osoby	10%	0%	42%	30%	32%	47%
Nikt	84%	95%	30%	52%	35%	19%

Tab. Nr 17. Ile osób z Twojego środowiska zażywa narkotyki

Wyniki uzyskane w tym roku wskazują, iż w szkołach podstawowych (kl. VI) oraz gimnazjach (kl. III) odsetek uczniów, którzy nie mają wśród znajomych nikogo, kto bierze narkotyki zwiększył się. W podstawówkach z 11%, natomiast w gimnazjach o 22%, co jest bardzo pozytywną tendencją. Niestety wskaźnik ten obniżył się w szkołach ponadgimnazjalnych o 16%, co z kolei jest zjawiskiem wysoce niepokojącym i niekorzystnym. W szkołach gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych niepokojąco wzrosła liczba młodych ludzi deklarujących, że większość ich znajomych ma kontakt z narkotykami.

Kolejne pytanie dotyczyło osobistych doświadczeń respondentów, ze środkami odurzającymi. Zapytaliśmy ich: „Czy kiedykolwiek miałeś kontakt z jakimiś środkami odurzającymi?”. Oto odpowiedzi jakich udzielili:

Z badań wynika, iż 2% uczniów szkół podstawowych, 17% uczniów gimnazjów oraz 25% szkół ponadgimnazjalnych miało kiedykolwiek kontakt z nielegalnymi substancjami psychoaktywnymi.

Dla porównania prezentujemy wyniki z 2010 roku:

Szkoła Podstawowa		Szkoła Podstawowa		Gimnazjum		Gimnazjum		Szkoła Ponadgimnazjalna		Szkoła Ponadgimnazjalna	
kl. VI		kl. VI		kl. III		kl. III		kl. II		kl. II	
TAK		NIE		TAK		NIE		TAK		NIE	
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
5%	3%	95%	97%	15%	27%	85%	73%	35%	21%	65%	79%

Tab. Nr 18. Czy kiedykolwiek miałeś kontakt z jakimiś środkami odurzającymi

W porównaniu z rokiem 2010 na podstawowym (kl. VI) poziomie kształcenia wskaźnik eksperymentowania z narkotykami zmniejszył się o 2%, na gimnazjalnym (kl. III) natomiast, niestety zwiększył się o 12%.

W szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) mniej młodzieży zadeklarowało kontakt z narkotykami. Wskaźnik obniżył się tutaj o 14%.

Zapytaliśmy również o rodzaj substancji, jakich najczęściej młodzież używa: **„Jakie środki są najczęściej zażywane przez uczniów?”**.

W ankietach szkolnych umieszczono nazwę nieistniejącego narkotyku o nazwie „relewin”. Traktowano to jako test prawdziwości. Ankiety osób, które przyznawały się do przyjmowania tego „narkotyku” traktowane są jako niewiarygodne i nie są uwzględniane w opracowywaniu wyników badań.

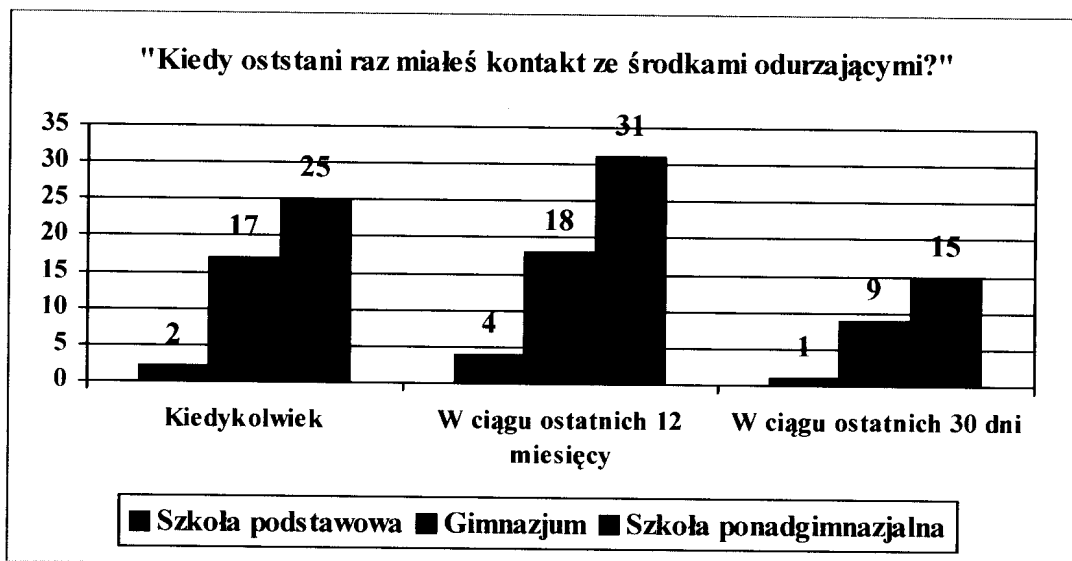
Odpowiedzi, jakich udzielili są przedstawione razem z wynikami z 2010 w celu porównania w tabeli na następnej stronie:

	Szkoła Podstawowa kl. VI 2010	Szkoła Podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponad- gimnazjalna kl. II 2010	Ponad- gimnazjalna kl. II 2013
Środki nasenne	0%	0%	1%	1%	3%	3%
Klej rozpuszczalnik	0%	3%	0%	0%	0%	0%
Marihuana haszysz	0%	0%	8%	10%	27%	30%
GHB	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Amfetamina	0%	0%	0%	0%	3%	3%
Ekstazy	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Heroina	0%	0%	0%	0%	1%	0%
Kokaina	2%	0%	0%	0%	0%	0%
„Relevin”	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Grzyby halucynogenne	0%	0%	3%	0%	0%	0%
Polska heroina	2%	0%	0%	0%	0%	0%
LSD	2%	0%	1%	2%	0%	0%
Sterydy anaboliczne	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Alkohol z tabletkami	0%	2%	3%	5%	4%	6%
Inne	0%	0%	3%	3%	1%	3%

Tab. Nr 19. Środki są najczęściej zażywane przez uczniów

Obecnie podobnie, jak w roku 2010 najpopularniejsza wśród młodych ludzi jest marihuana/haszysz. Taka tendencja jest w szkołach gimnazjalnych (kl. VI) oraz ponadgimnazjalnych (kl. II). W szkołach podstawowych największa popularność mają tzw. inhalanty czyli substancje wziewne.

Kolejne pytanie dotyczyło wskaźnika bieżącego oraz aktualnego użycia substancji psychoaktywnych oraz eksperymentowania z nimi. „**Kiedy ostatni raz miałeś kontakt ze środkami odurzającymi?**”. Ankietowani udzielili następujących odpowiedzi:

Wskaźnik eksperymentowania jest w szkołach gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych stosunkowo wysoki. Wynosi on bowiem: w pierwszym typie szkół 18% w drugim natomiast 31%. W szkołach podstawowych również pojawiają się uczniowie eksperymentujący z nielegalnymi substancjami psychoaktywnymi 4% badanych.

Bieżący wskaźnik używania środków odurzających przedstawia się następująco: szkoła podstawowa 1%, gimnazjum 9%, szkoła ponadgimnazjalna 15%.

Porównując obecne wyniki badań z 2010 rokiem zauważyć można, iż w szkołach podstawowych (kl. VI) zmniejszył się wskaźnik eksperymentowania z substancjami o 2%, wzrósł natomiast wskaźnik bieżącego użycia o 2% oraz aktualnego użycia o 4%.

	Szkoła Podstawowa kl. VI	Szkoła Podstawowa kl. VI	Gimnazjum kl. III	Gimnazjum kl. III	Ponadgimnazjalna kl. II	Ponadgimnazjalna kl. II
	2010	2013	2010	2013	2010	2013
Kiedykolwiek	5%	3%	15%	27%	35%	21%
W ciągu ostatnich 12 m-cy	0%	4%	14%	20%	29%	29%
W ciągu ostatnich 30 dni	0%	2%	3%	13%	23%	17%

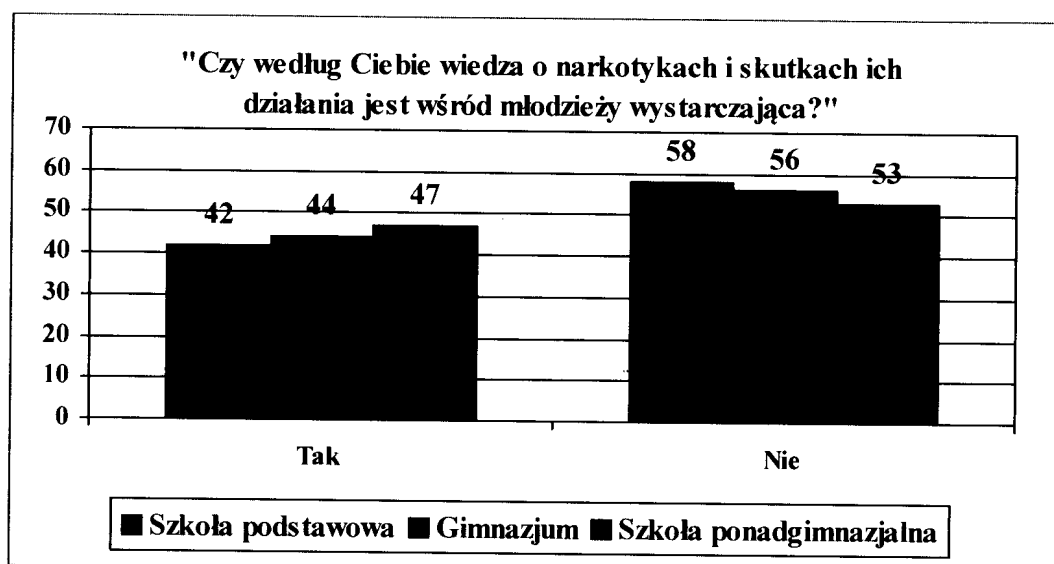
Tab. Nr 20. Kiedy ostatni raz miałeś kontakt ze środkami odurzającymi

W szkołach gimnazjalnych (kl. III) wskaźnik eksperymentowania wzrósł o 12% w porównaniu z rokiem 2010, wskaźnik bieżącego użycia wzrósł o 10%, natomiast aktualnego użycia o 6%. Jest to zjawisko bardzo niepokojące.

W szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) wskaźnik eksperymentowania obniżył się o 14%, wskaźnik bieżącego użycia o 6%, natomiast wskaźnik aktualnego użycia nie zmienił się i nadal wynosi 29%.

Stosunkowo duża grupa badanej młodzieży miała przynajmniej incydentalny kontakt z różnego rodzaju substancjami psychoaktywnymi. Postanowiliśmy zatem zapytać jak młodzi ludzie oceniają swoją wiedzę związaną z wpływem tych substancji na organizm człowieka oraz skutkach i oddziaływania.

„Czy według Ciebie wiedza o narkotykach i skutkach ich działania jest wśród młodzieży wystarczająca?”. Młodzież udzieliła następujących odpowiedzi:

Badana młodzież nie czuje, aby wiedza o narkotykach jaką posiadają była wystarczająca. Takiej odpowiedzi udzieliła ponad połowa badanych wszystkich typów szkół. Przy czym najlepiej poinformowani czują się uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, najmniej szkół podstawowych. Uczniowie szkół gimnazjalnych znaleźli się po środku.

Na następnej stronie przedstawiamy tabelę porównawczą.

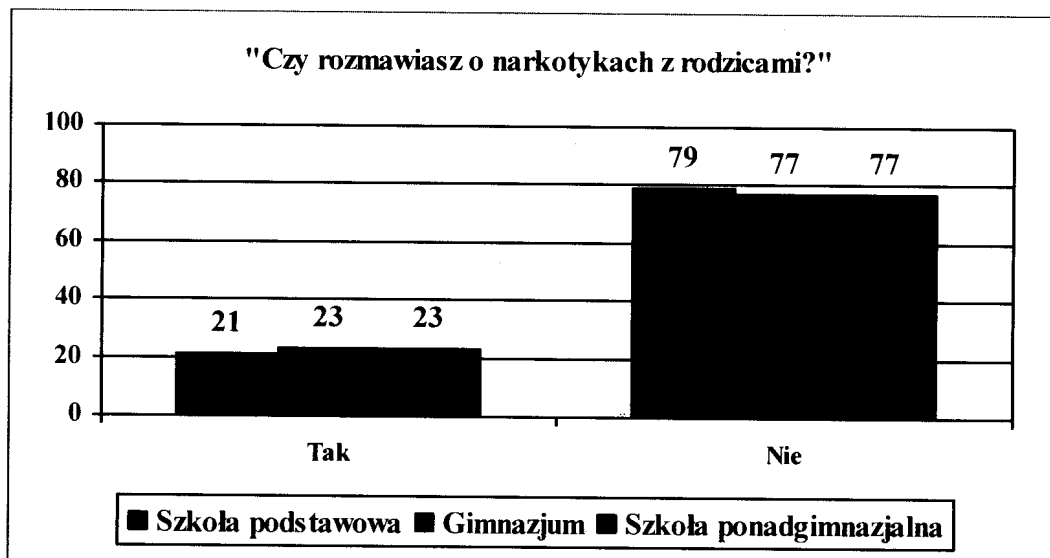
W porównaniu z rokiem 2010:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
35%	42%	65%	58%

Tab. Nr 21. Czy według Ciebie wiedza o narkotykach i skutkach i działania jest wśród młodzieży wystarczająca

Ogólnie młodzież czuje się obecnie lepiej poinformowana co do wpływu i skutków zażywania narkotyków. Wskaźnik ten wzrósł bowiem o 7%. Wciąż jednak więcej młodzieży - 58% uważa, że wiedza ta jest niewystarczająca.

Dalej postanowiliśmy zapytać młodzież czy na temat narkotyków rozmawiają z rodzicami. „Czy rozmawiasz o narkotykach z rodzicami?”. Tak, oto odpowiedzieli młodzi respondenci:

Niestety jak pokazują wyniki badań większość młodzieży z każdego typu szkoły nie rozmawia o narkotykach z rodzicami.

W szkołach podstawowych jedynie 21% uczniów deklaruje, że porusza ten temat z rodzicami, w szkołach gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych natomiast 23%.

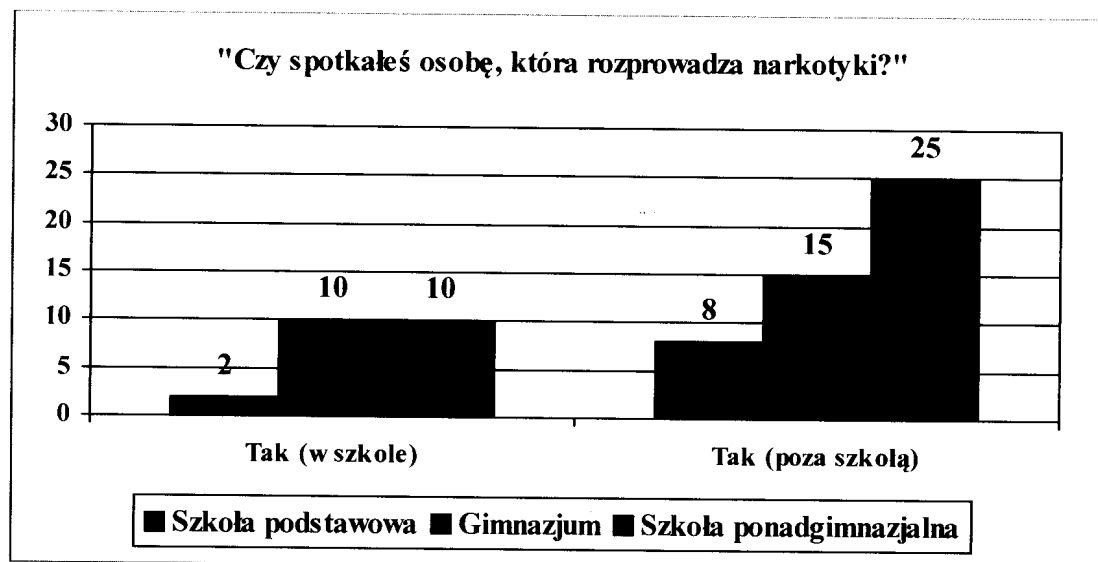
Tabela na następnej stronie przedstawia porównanie wyników badań obecnych z rokiem 2010:

Szkoła Podstawowa kl. VI		Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Gimnazjum kl. III		Ponadgimnazjalna kl. II		Ponadgimnazjalna kl. II	
TAK		NIE		TAK		NIE		TAK		NIE	
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
8%	20%	92%	80%	25%	29%	75%	71%	16%	30%	84%	70%

Tab. Nr 22. Czy rozmawiasz o narkotykach z rodzicami

Wskaźnik rozmów z rodzicami na temat narkotyków jest, w porównaniu z rokiem 2010 wyższy, właściwie na wszystkich poziomach kształcenia. W szkołach podstawowych (kl. VI) wynosi obecnie 20%, gimnazjalnych (kl. III) 29%, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych (kl. II) 30%.

W naszym zainteresowaniu było również zbadanie skali dostępności środków odurzających. Stąd zapytaliśmy młodzież czy kiedykolwiek zetknęli się z osobą, która handluje narkotykami. „Czy spotkałeś osobę, która rozprowadza narkotyki?”. Młodzi ludzie, którzy odpowiedzieli twierdząco mieli wskazać, czy było to na terenie szkoły, czy też poza nią. Odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Wyniki wskazują, iż na każdym poziomie kształcenia dochodzi do kontaktu młodych ludzi z osobami, które sprzedają narkotyki. Częściej ma to miejsce poza szkołą, niepokojący jest jednak fakt, że na terenie szkół również się to zdarza.

Tabele przedstawiają zestawienie wyników bieżących z rokiem 2010:

A) w szkole:

Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Ponadgimnazjalna kl. II	
TAK		TAK		TAK	
2010	2013	2010	2013	2010	2013
7%	1%	9%	15%	12%	15%

Tab. Nr 23. Czy spotkałeś osobę, która rozprowadza narkotyki - w szkole

B) poza szkołą:

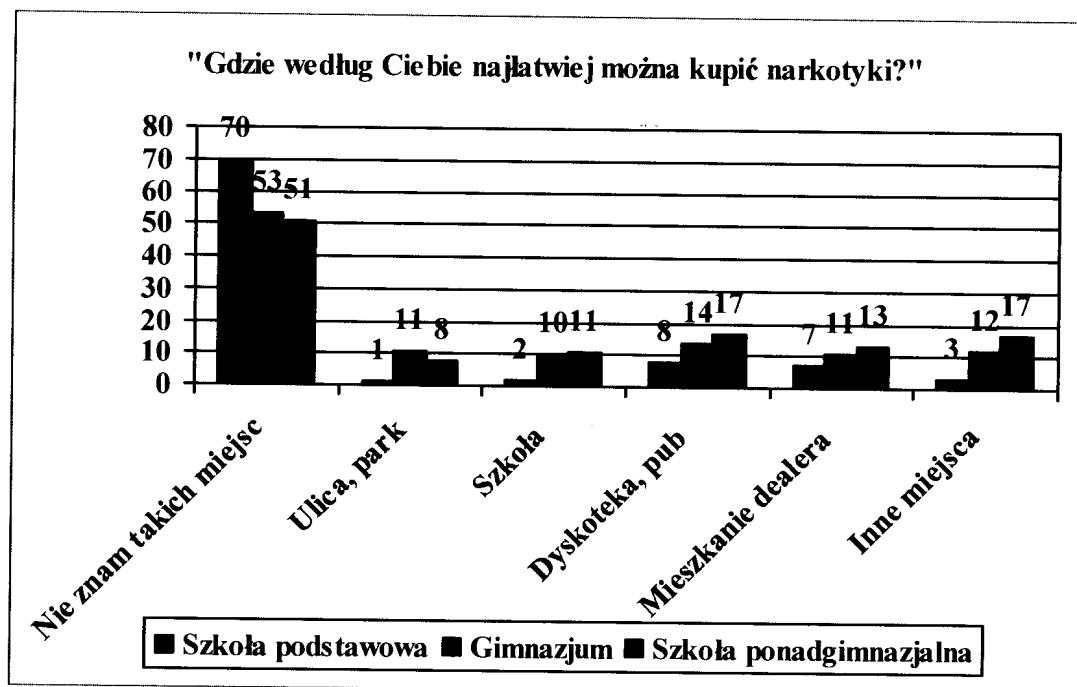
Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Ponadgimnazjalna kl. II	
TAK		TAK		TAK	
2010	2013	2010	2013	2010	2013
13%	8%	25%	20%	33%	23%

Tab. Nr 24. Czy spotkałeś osobę, która rozprowadza narkotyki - poza szkołą

Obecnie w porównaniu z rokiem 2010 w szkołach gimnazjalnych (kl. III) oraz ponadgimnazjalnych (kl. II) wzrosła liczba młodych ludzi, którzy spotkali osobę sprzedającą narkotyki na terenie szkoły. W obydwu przypadkach wynosi ona obecnie 15%. W szkole podstawowej natomiast liczba ta zmniejszyła się aż o 6% i wynosi obecnie 1%.

Zmniejszyła się również liczba osób, która miała kontakt z takimi osobami poza szkołą. Tendencja ta ma miejsce na wszystkich poziomach kształcenia.

Poprosiliśmy, by badani wskazali miejsca gdzie najłatwiej kupić narkotyki. Młodzi respondenci mieli do wyboru kilka opcji: ulicę, park, dyskotekę, szkołę oraz mieszkanie dealera. W celu weryfikacji tej kwestii zadaliśmy pytanie treści: „**Gdzie według Ciebie najłatwiej można kupić narkotyki?**”. Odpowiedzi, jakich udzielili młodzi respondenci przedstawia wykres na następnej stronie:

Większość młodzieży badanych szkół deklaruje, iż nie zna miejsc, w których najłatwiej kupić narkotyki. Osoby, które znają takie miejsca na pierwszym miejscu wskazują dyskotekę i pub, mieszkanie dealera, szkołę oraz inne miejsca.

Tabela ukazuje porównanie odpowiedzi z rokiem 2010:

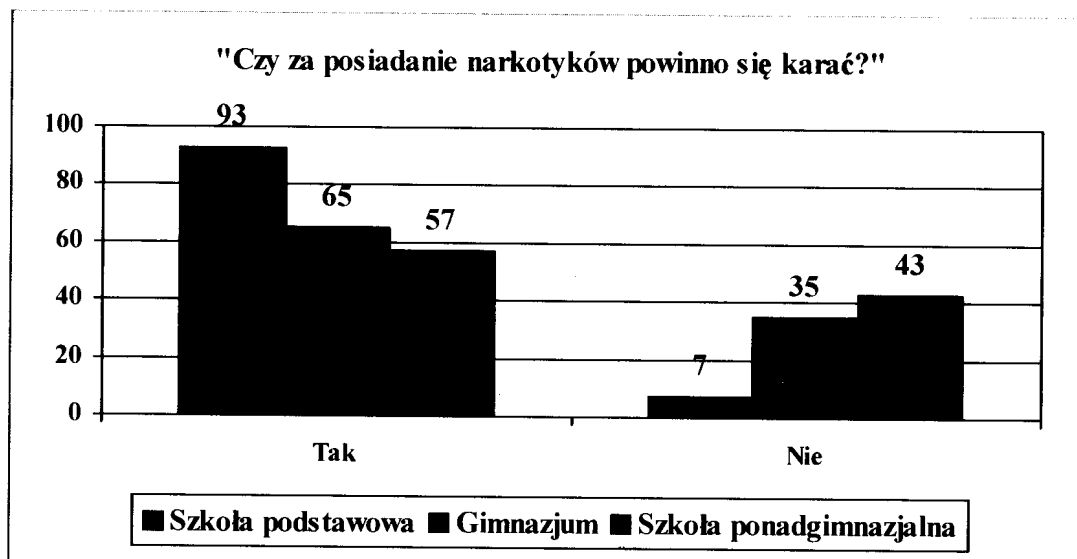
	Szkoła Podstawowa kl. VI 2010	Szkoła Podstawowa kl. VI 2013	Gimnazjum kl. III 2010	Gimnazjum kl. III 2013	Ponadgimnazjalna kl. II 2010	Ponadgimnazjalna kl. II 2013
Nie znam takich miejsc	47%	72%	52%	53%	40%	49%
Ulica, park	3%	3%	9%	14%	10%	7%
Szkoła	5%	2%	6%	15%	1%	9%
Dyskoteka, pub	18%	8%	29%	19%	19%	18%
Mieszkanie dealera	20%	6%	16%	16%	22%	15%
Inne miejsca	11%	4%	14%	15%	22%	15%

Tab. Nr 25. Gdzie według Ciebie najłatwiej kupić narkotyki

W porównaniu z rokiem 2010 odsetek młodych ludzi, którzy wiedza gdzie najłatwiej

kupić narkotyki zmniejszył się na każdym poziomie kształcenia.

Ostatnie pytanie dotyczące narkotyków, jakie zadaliśmy młodzieży dotyczyło kwestii posiadania narkotyków: „Czy według Ciebie posiadanie narkotyków powinno być karalne?”. Młodzi ludzie odpowiedzieli następująco:

Większość badanej młodzieży jest za tym, aby posiadanie narkotyków było karalne. Jest jednak również dosyć duża grupa młodzieży, zwłaszcza w gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych, którzy są temu przeciwni.

W tabeli przedstawiamy porównanie wyników badań obecnych z tym przeprowadzonymi w roku 2010:

TAK 2010	TAK 2013	NIE 2010	NIE 2013
72%	70%	28%	30%

Tab. Nr 26. Czy za posiadanie narkotyków powinno się karać

W porównaniu z rokiem 2010 nadal większość młodzieży jest za tym, aby posiadaczy narkotyków karać, tendencja ta jednak nieco się zmniejszyła i wynosi obecnie 70%.

VI.3. MŁODZI POLACY I MEDIA

Media, takie jak telefony komórkowe, komunikatory internetowe czy serwisy społecznościowe są tak wszechobecne i oczywiste, że przestajemy je zauważać. Stały się swoistym środkiem wychowawczym – źródłem różnorodnych wiadomości i przeżyć wywierających wpływ na rozwijanie zainteresowań i kształtowanie postaw.

Obecnie, szczególnie groźnym i uzależniającym medium jest Internet. Uzależnienie od Internetu jest dziś takim samym problemem społecznym jak alkoholizm czy zażywanie narkotyków. Jest już dostrzegane, ale jeszcze w dalszym ciągu nie-
zbyt dobrze poznane.

Nadużywanie Internetu to zachowanie charakteryzujące się utratą kontroli nad korzystaniem z Internetu. Może prowadzić do izolacji oraz zaniedbywania innych form aktywności społecznej, nauki, aktywnego wypoczynku, higieny osobistej, a także zdrowia. Oprócz uzależnienia może pojawić się dysfunkcyjne korzystanie z Internetu, które ma znacznie szerszy zakres niż jego nadużywanie. Obejmuje ono bowiem zarówno nadużywanie Internetu, jak i zagrożenie nadużyciem (przejawiane tylko niektórych objawów).

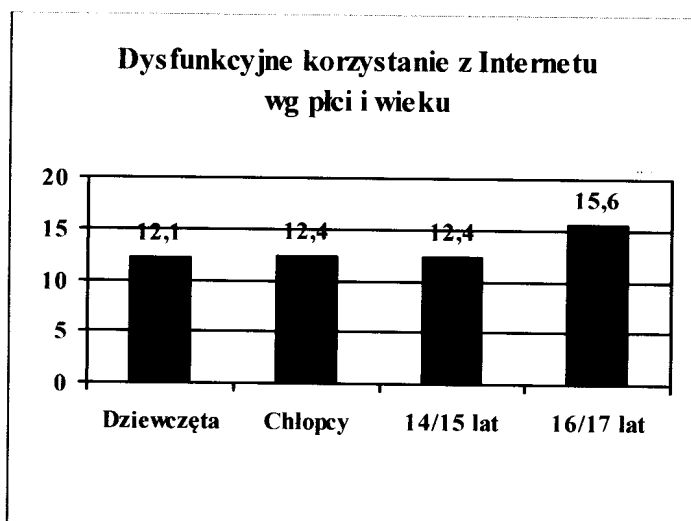
Próbę zbadania skali występowania uzależnienia oraz czynników ryzyka zjawiska nadużywania Internetu wśród młodzieży w wieku 14-17 lat podjęła w latach 2011/2012 Fundacja Dzieci Niczyje (w ramach międzynarodowego projektu badawczego).

Zebrane dane pokazują, iż 1,3% młodych ludzi przejawia objawy nadużywania Internetu, podczas gdy aż 12% jest tym nadużyciem zagrożona, co oznacza, że korzysta z In-

ternetu w sposób ryzykowny.

Dysfunkcyjne korzystanie z Internetu częściej wykazują chłopcy, niż dziewczęta.

Szczególnie mocno rozwiniętą formą aktywności młodzieży w Internecie jest korzystanie z różnego rodzaju portali społecznościowych. 90% badanej młodzieży ma konto na przy-

najmniej jednym z nich. 32% młodzieży spędza na portalach społecznościowych, w ciągu dni szkolnych przynajmniej 2 godziny. Z tej formy aktywności częściej korzystają dziewczęta niż chłopcy.

Chłopcy natomiast częściej niż dziewczęta grają w gry on-line. Ogólna liczba grających badanych wynosi 62,75%. Zarówno jedna, jak i druga forma aktywności w Internecie sprzyja dysfunkcyjnemu korzystaniu z Internetu.

Szczególnie groźną, dla młodych ludzi, formą aktywności w sieci jest hazard. 6,3% respondentów deklaruje, iż uprawia hazard w sieci. Ryzyko dysfunkcyjnego korzystania z Internetu jest, aż trzykrotnie większe w przypadku hazardu!

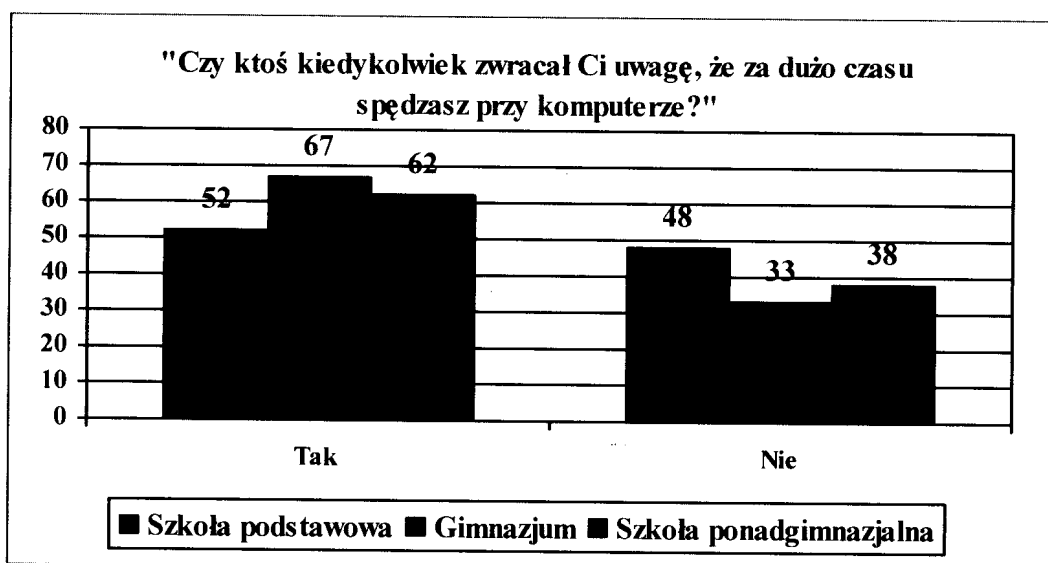
Internet w życiu młodzieży pełni szczególną rolę, ze względu na cechy rozwojowe wieku dojrzewania takie jak pragnienie wrażeń oraz ciekawość. Atrakcyjność Internetu wynika z niezliczonych możliwości jakie oferuje on młodemu użytkownikowi.

Wzmocnienia psychologiczne następują w wyniku pozytywnych doświadczeń internetowych (takich jak zawieranie przyjaźni, osiągnięcie dobrych wyników w grach on-line, odczuwanie przynależności czy wypełnianie wolnego czasu). Pozytywne wzmocnienia internetowe nabierają szczególnego znaczenia w przypadku młodzieży z deficytami umiejętności społecznych. Dzięki Internetowi młodzież, której kompetencje społeczne nie są w pełni rozwinięte, może zyskać uznanie i poczucie sprawstwa. Może się to przyczynić do powiązania tych uczuć z korzystaniem z Internetu, a tym samym doprowadzić do rozwoju dysfunkcyjnego korzystania z Internetu.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU

Biorąc pod uwagę globalne zagrożenie co najmniej dysfunkcyjnym korzystaniem z Internetu, postanowiliśmy zbadać mikro skalę tego zjawiska.

Zapytaliśmy młodych respondentów o ich własne doświadczenia związane z używaniem Internetu. W tym celu zadaliśmy serię pytań. Pierwsze z nich brzmiało: „Czy ktoś kiedykolwiek zwracał Ci uwagę, że za dużo czasu spędzasz przy komputerze?”. Oto odpowiedzi młodych ludzi:

Ponad połowa uczniów, na każdym poziomie kształcenia, odpowiedziała twierdząco, na pytanie dotyczące długiego przesiadywania przed komputerem. Jest to bardzo niepokojące zjawisko biorąc pod uwagę to, iż obecnie naukowcy biją na alarm ponieważ liczba osób, co najmniej dysfunkcyjnie korzystających z Internetu rośnie bardzo szybko

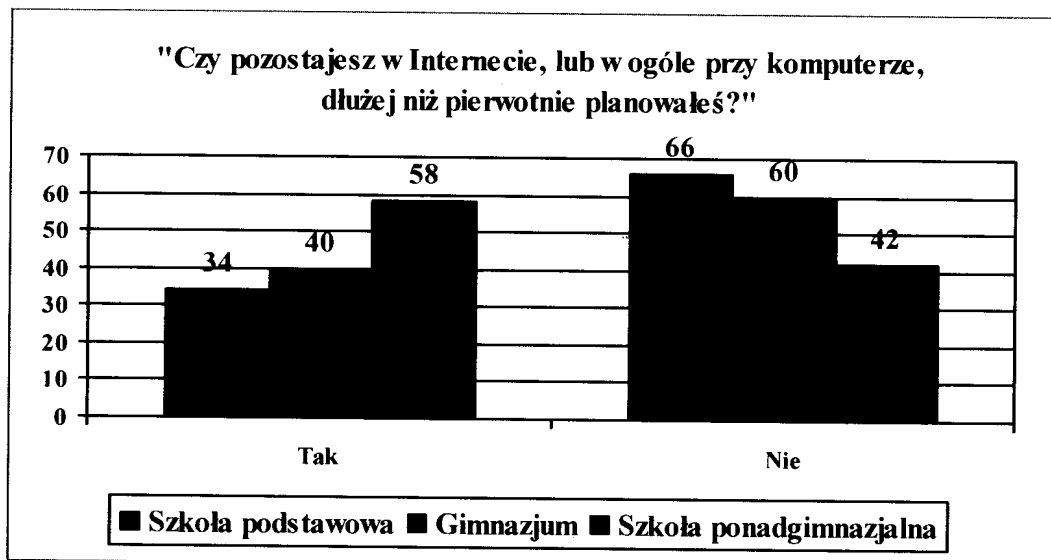
W porównaniu z 2010 rokiem obecne wyniki kształtują się następująco:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
50%	62%	50%	38%

Tab. Nr 27. Czy ktoś kiedykolwiek zwracał Ci uwagę, że za dużo czasu spędzasz przy komputerze

Analiza porównawcza wyników wskazuje, iż obecnie więcej młodych ludzi ma problem z kontrolowaniem czasu spędzanego przed komputerem. Liczba ta wzrosła dosyć znacząco i wynosi aktualnie 62%.

Kolejne pytanie dotyczyło osobistego poczucia przekraczania normy czasu przeznaczonego na aktywność w Internecie: „Czy pozostajesz w Internecie, lub ogóle przy komputerze, dłużej niż pierwotnie planowałeś?”. Odpowiedzi były następujące:

Ponad połowa uczniów szkół ponadgimnazjalnych deklaruje, że zdarza się, iż spędzają przy komputerze więcej czasu, niż pierwotnie planowali. Liczba tych osób wynosi 58%. W szkołach gimnazjalnych 40%, natomiast najmniej w szkołach podstawowych - 34%.

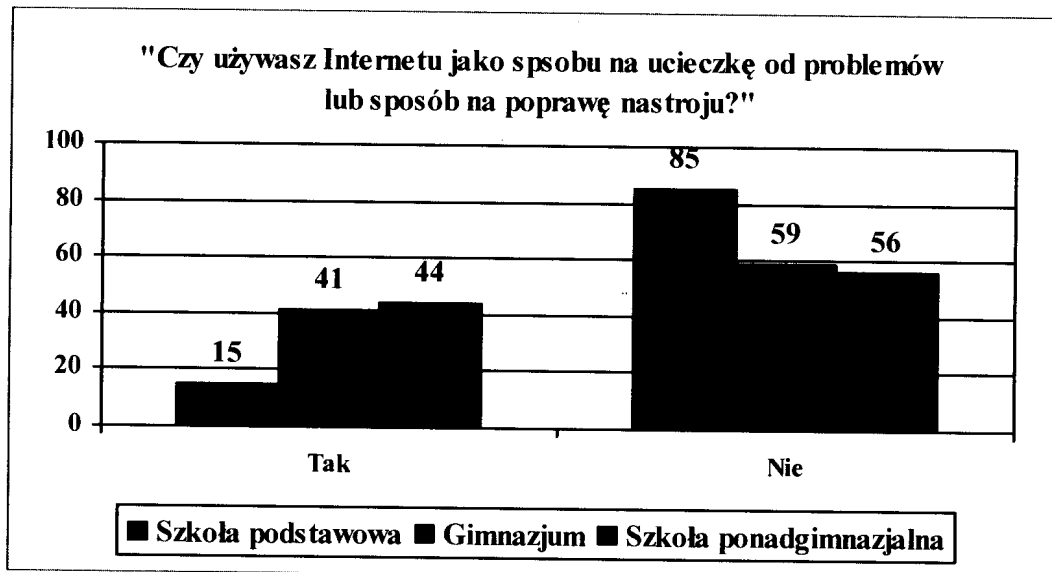
Dla porównania prezentujemy wyniki z 2010 roku:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
45%	52%	55%	48%

Tab. Nr 28. Czy pozostajesz w Internecie, lub ogóle przy komputerze, dłużej niż pierwotnie zaplanowałeś

Liczba młodych ludzi, którzy pozostają przy komputerze dłużej, niż pierwotnie planowali jest większa niż w 2010 roku i wynosi 52%. Co oznacza, że ponad połowa młodych respondentów nie kontroluje czasu, jaki spędza przy komputerze.

Następne pytanie związane z przyczynami wzmożonej aktywności w sieci brzmiało: „Czy używasz Internetu jako sposobu na ucieczkę od problemów lub sposobu na poprawę nastroju?”. Młodzi respondenci udzielili następujących odpowiedzi:

Stosunkowo duża grupa młodzieży gimnazjalnej - 41% oraz ponadgimnazjalnej - 44% traktuje Internet jako sposób na ucieczkę od problemów lub jako sposób na poprawę nastroju. Jest to czytelnym znakiem tego, iż młodzi ludzie nie potrafią sobie radzić z sytuacjami trudnymi i po prostu od nich uciekają, coraz częściej w świat wirtualny.

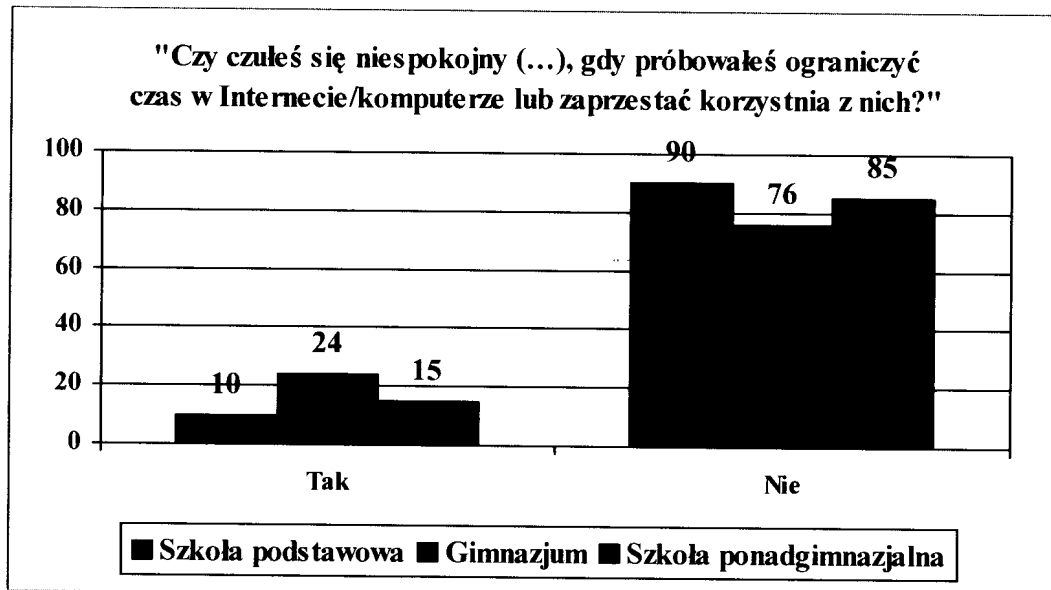
Tabela porównawcza wyników obecnych badań z badaniami z 2010 roku:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
18%	42%	82%	58%

Tab. Nr 29. Czy używasz Internetu jako sposobu na ucieczkę od problemów lub sposób na poprawę nastroju

Liczba młodzieży, która szuka w wirtualnym świecie ucieczki od sytuacji trudnych wzrosła bardzo znacząco. W 2010 roku 18% badanych deklarowało taki sposób reagowania, obecnie jest to aż 42%. Wskaźnik ten wzrósł zatem o 24%.

Ostatnie pytanie, związane z kwestią nadużywania Internetu lub też dysfunkcyjnego korzystaniu z jego zasobów, brzmiało: „Czy czuleś się niespokojny, markotny, zirytowany, przygnębiony, gdy próbowałeś ograniczyć czas w Internecie (albo w ogóle przy komputerze) lub zaprzestać korzystania z nich?”. Wykres przedstawia odpowiedzi młodych ludzi:

Na każdym etapie kształcenia są młodzi ludzie, którzy nie czują się zbyt komfortowo, kiedy trzeba ograniczyć czas w Internecie lub przy komputerze. Jest to bardzo niepokojącym zjawiskiem, biorąc pod uwagę, iż jest to jeden z objawów Zespołu Uzależnienia od Internetu.

Tabela porównawcza z rokiem 2010:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
8%	15%	92%	85%

Tab. Nr 30. Czy czuleś się niespokojny (...), gdy próbowałeś ograniczyć czas w Internecie/komputerze ...

Podobnie, jak w poprzednim pytaniu, tak i w tym liczba odpowiedzi twierdzących jest większa niż w roku 2010, wzrosła o 7% i wynosi obecnie 15%.

VI. 4. MŁODZI POLACY WOBEC ZJAWISKA PRZEMOCY ORAZ CYBERPRZEMOCY

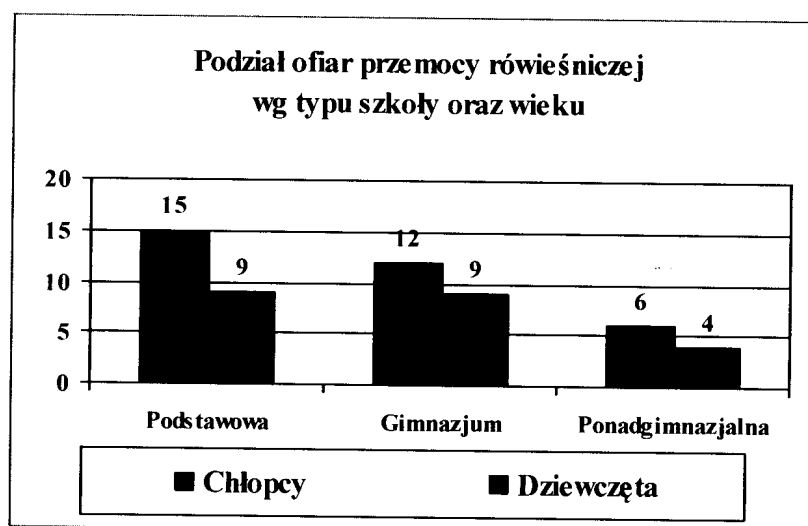
Przemoc to wykorzystanie przewagi nad drugim człowiekiem (fizycznej, emocjonalnej, społecznej, duchowej). Mamy z nią do czynienia wówczas, gdy osoba słabsza (ofiara) poddana jest przez dłuższy czas negatywnym działaniom osoby lub grupy osób silniejszych (sprawcy przemocy).

Przemoc rówieśnicza to specyficzny rodzaj przemocy w szkole, który polega na systematycznym długotrwałym prześladowaniu ofiary przez dręczyciela lub grupę dręczycieli. Zasluguje on na szczególną uwagę z kilku względów. Przede wszystkim jej konsekwencje są bardzo negatywne, nie tylko dla ofiary, ale też gnębieli, którzy uczą się, że przemoc i łamanie reguł życia społecznego są sposobem na osiągnięcie celów. Ma również negatywne konsekwencje dla świadków przemocy. Co ważne, w proces przemocy – bo można tu mówić o długotrwałym procesie – zaangażowana jest cała grupa. Tym ważniejsze wydaje się zrozumienie, czym charakteryzują się klasy szkolne (i szkoły), w których prze-

moc rozwija się w większym stopniu.

W polskich szkołach niemal 9% uczniów można uznać za ofiary przemocy rówieśniczej. Takie wyniki badań z 2011 roku opublikowane zostały na oficjalnej stronie „Szkoły bez przemocy”.

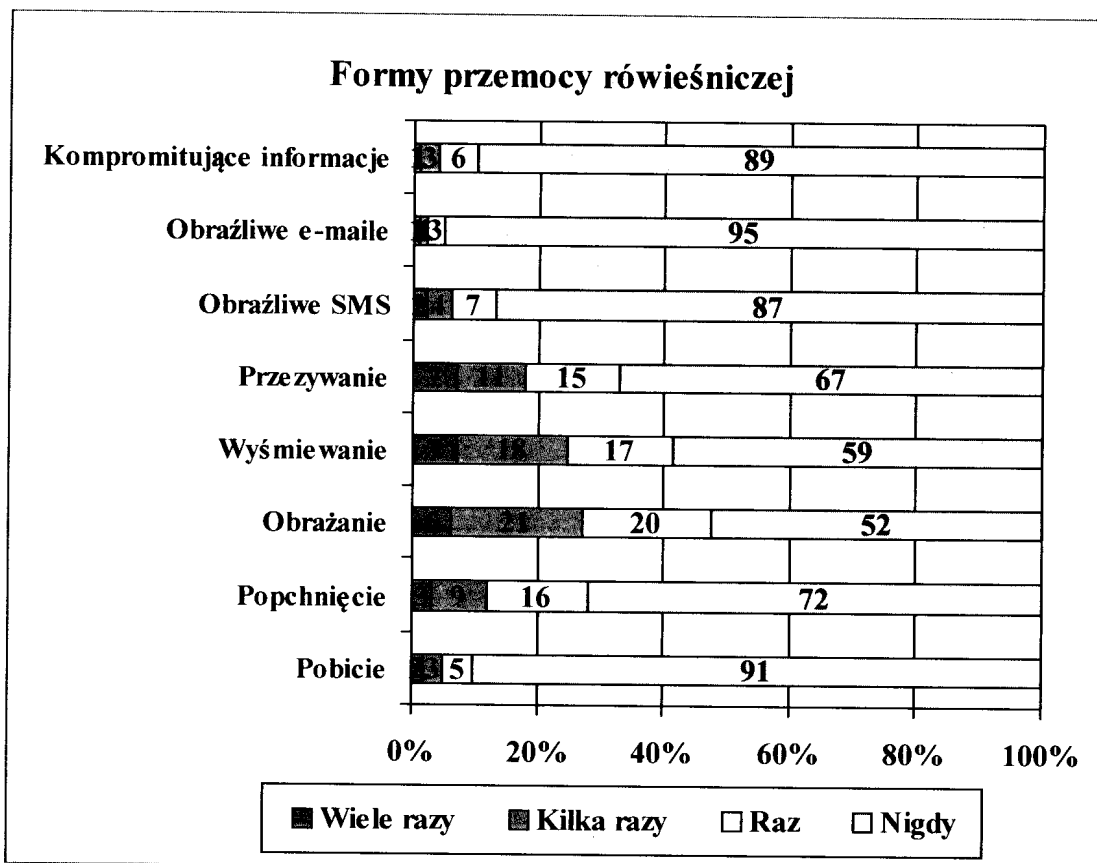

cy”.

Kiedy myślimy o przemocy, zazwyczaj pierwsze skojarzenie związane jest z bójkami. Przemoc fizyczna dotyka dosyć dużą grupę uczniów – jedna trzecia (33%) została umyślnie przewrócona lub pobita. W życiu szkolnym przemoc fizyczna niekoniecznie jest tym, co najczęściej doskwiera uczniom.

Najbardziej powszechną formą przemocy, jakiej doświadczają polscy uczniowie, jest

przemoc werbalna – nie doświadczyło jej jedynie 37% uczniów. Oznacza to, że niemal dwie trzecie przynajmniej raz było obrażanych, przezywanych czy też wysmiewanych.

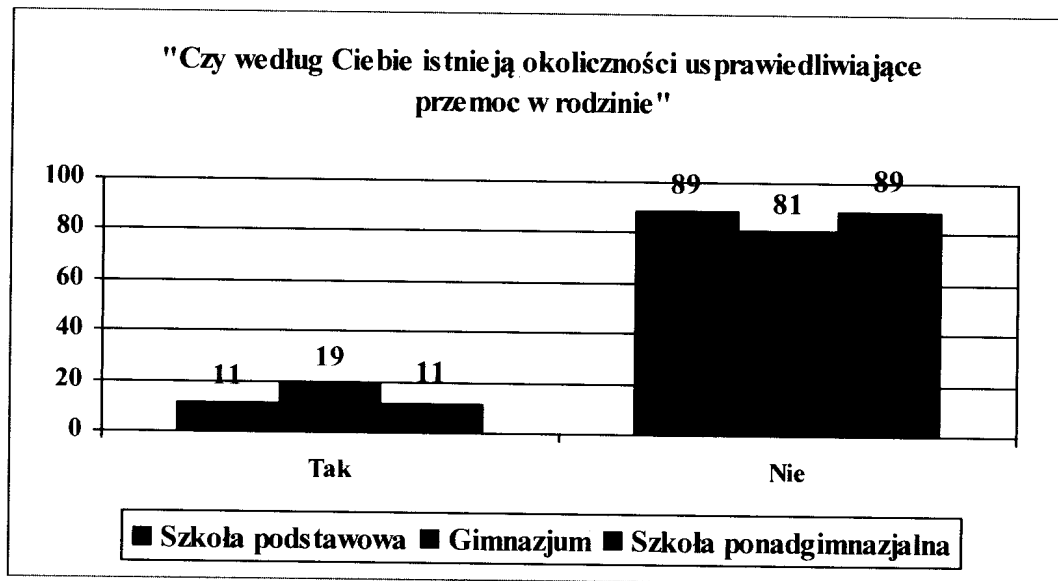

Jedna piąta (19%) uczniów doświadczyła przemocy cyfrowej czyli tzw. Cyberprzemocy. Najbardziej popularną jej formą jest wysyłanie obraźliwych wiadomości SMS lub e-maili. Co dwudziesty uczeń doświadczył przemocy polegającej na upublicznieniu w Internecie informacji, zdjęć lub filmów wbrew jego woli.

Przemoc w szkole częściej dotyka chłopców niż dziewczęta. Ponad jedna czwarta (26%) dziewcząt nie doświadczyła żadnego rodzaju przemocy, wśród chłopców nieco mniejsza grupa – 23% może powiedzieć to samo. Nieco więcej niż jedna dwudziesta (6%) dziewcząt i jeden na dziesięciu (10%) chłopców doświadczył dziesięciu lub więcej różnych rodzajów przemocy, przy czym części z nich doświadczała oni wielokrotnie.

PRZEMOC

Pierwsze pytanie związane z przemocą dotyczyło przemocy domowej, która niestety coraz częściej dotyka polskie rodziny. Skutki takiej przemocy są tragiczne dla wszystkich członków rodziny, jednak szczególną jej ofiarą jest dziecko. Zapytaliśmy młodych ludzi czy znajdują usprawiedliwienie dla takich zachowań: „Czy według Ciebie istnieją okoliczności usprawiedliwiające przemoc w rodzinie?”. Odpowiedzi młodych respondentów były następujące:

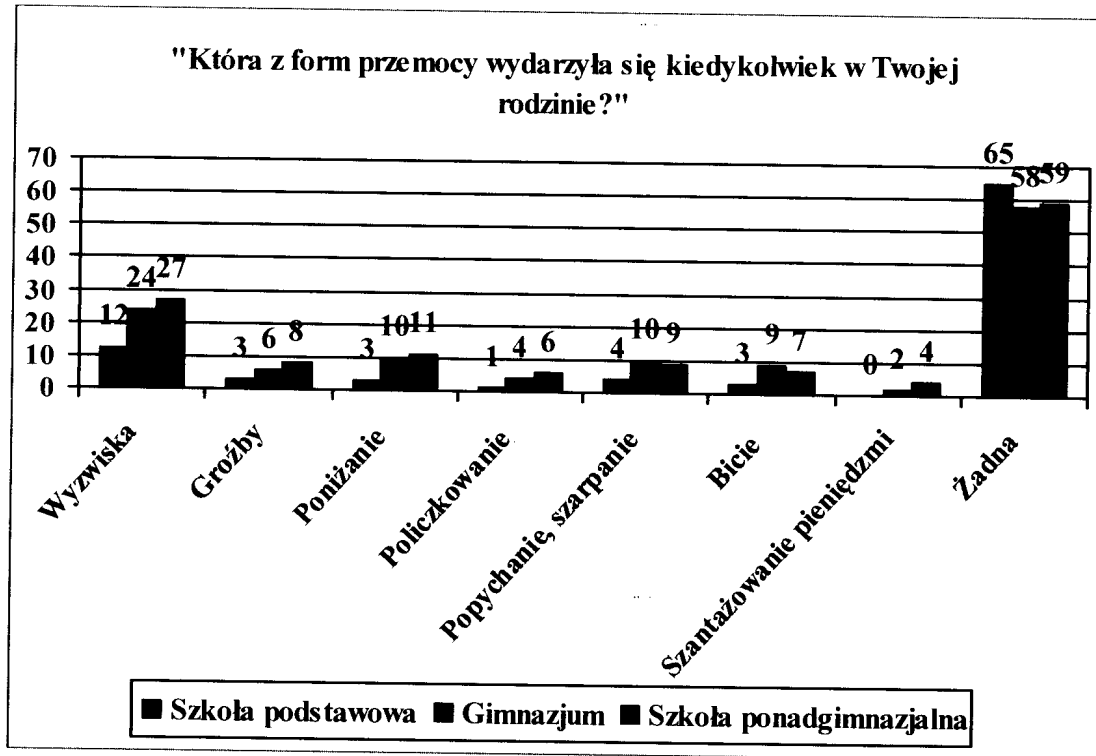
Zdecydowana większość badanej młodzieży nie znajduje okoliczności usprawiedliwiających przemoc w rodzinie.

Tabela przedstawia porównanie wyników bieżących z tymi uzyskanymi w 2010 roku:

Szkoła Podstawowa kl. VI		Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Gimnazjum kl. III		Ponadgimnazjalna kl. II		Ponadgimnazjalna kl. II	
TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE	TAK	NIE
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
17%	9%	83%	91%	6%	15%	94%	85%	13%	13%	87%	87%

Większość młodzieży nie chce usprawiedliwiać przemocy i to się od 2010 roku nie zmieniło.

Zapytaliśmy również, która z form przemocy pojawia się w rodzinach badanych najczęściej. „Która z form przemocy wydarzyła się kiedykolwiek w Twojej rodzinie?”. Młodzi ludzie mieli kilka form przemocy do wyboru. Oto jakich udzielili odpowiedzi:

W rodzinach badanej młodzieży najczęściej pojawiające się formy przemocy to przemoc psychiczna/słowna: wyzwiska, poniżanie, groźby. Pojawiają się jednak również formy przemocy fizycznej; popychanie, szarpanie oraz bicie

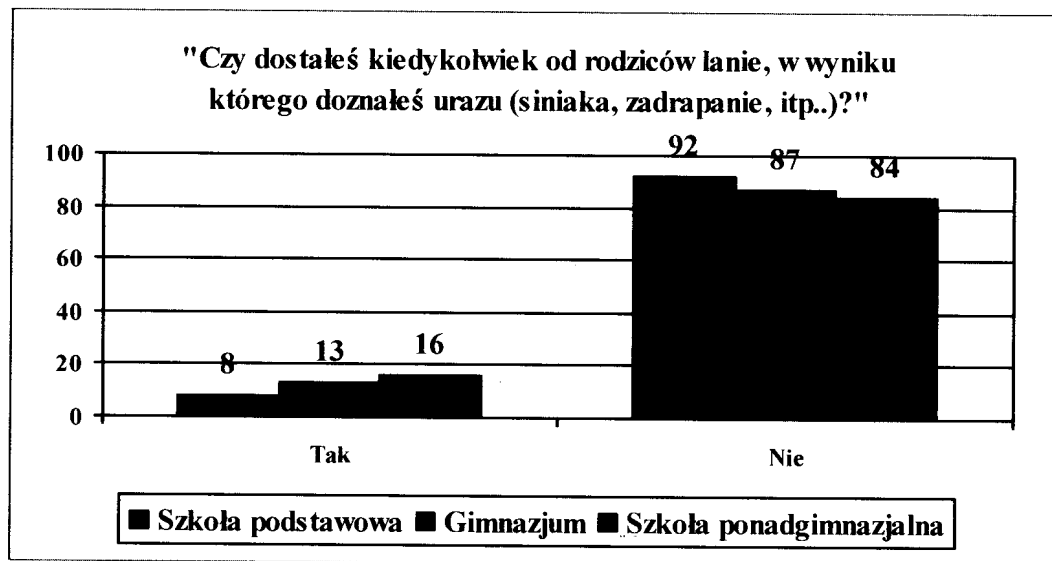
Tabela porównawcza z rokiem 2010:

	2010	2013
Wyzwiska	48%	29%
Groźby	10%	6%
Poniżanie	20%	12%
Policzkowanie	7%	4%
Popychanie, szarpanie	11%	10%
Bicie	10%	9%
Szantażowanie pieniędzmi	2%	3%
Żadna	48%	55%

Tab. Nr 32. Która z form przemocy wydarzyła się kiedykolwiek w Twojej rodzinie

W porównaniu z rokiem 2010, obecnie poziom, każdej z wymienionych w badaniu, form przemocy w rodzinie obniżył się.

Kolejne pytanie dotyczyło osobistych doświadczeń młodych ludzi z dosyć powszechną formą przemocy jaka jest tzw. „lanie”. „Czy dostałeś kiedykolwiek od rodziców lanie, w wyniku którego doznałeś urazu (siniaka, zadrapanie, itp.)?”. Oto odpowiedzi:

Na każdym poziomie kształcenia są uczniowie, którym zdarzyło się dostać od rodziców lanie, w wyniku którego doszło do jakiegoś urazu. Największy odsetek uczniów bitych jest w szkołach ponadgimnazjalnych (16%), nieco mniej w gimnazjach (13%) i najmniej w szkołach podstawowych (8%).

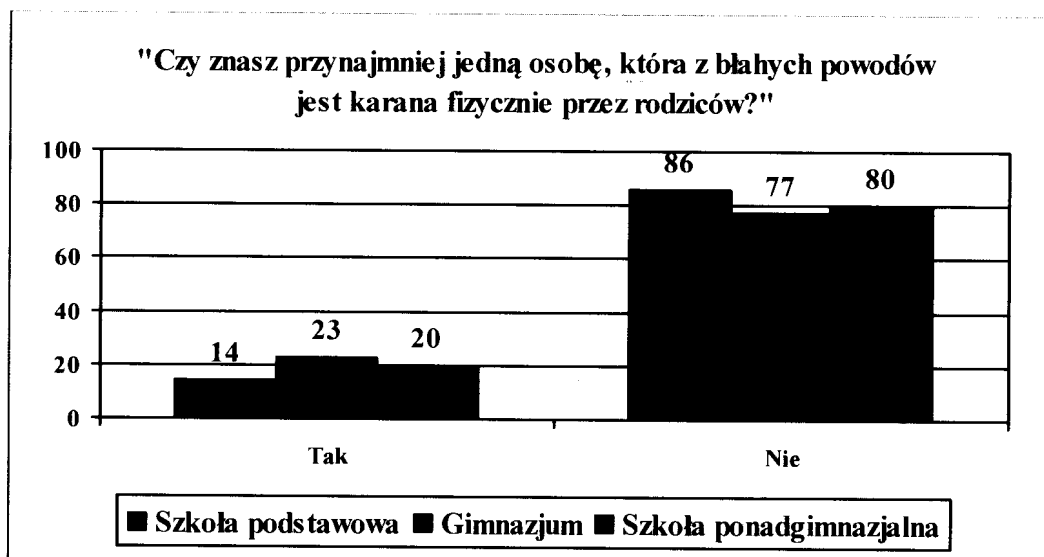
Tabela przedstawia porównanie wyników z rokiem 2010:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
8%	16%	92%	84%

Tab. Nr 33. Czy dostałeś kiedykolwiek od rodziców lanie, w wyniku którego doznałeś urazu ...

Liczba uczniów, którzy dostali kiedykolwiek od rodziców lanie zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2010 o połowę i wynosi obecnie 16%.

Ostatnie pytanie związane z kwestią przemocy dotyczyło skali zjawiska zachowań przemocowych w rodzinach rówieśników. „Czy znasz przynajmniej jedną osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie przez rodziców?”. Odpowiedzi, jakich udzielili młodzi respondenci były następujące:

W każdej z badanych szkół są uczniowie, którzy znają przynajmniej jedną osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie przez rodziców. Najwięcej w szkołach gimnazjalnych - 23%, następnie w szkołach ponadgimnazjalnych - 20% i w szkołach podstawowych - 14%.

Tabela porównawcza z rokiem 2010:

Szkoła Podstawowa kl. VI		Szkoła Podstawowa kl. VI		Gimnazjum kl. III		Gimnazjum kl. III		Ponadgimnazjalna kl. II		Ponadgimnazjalna kl. II	
TAK		NIE		TAK		NIE		TAK		NIE	
2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013	2010	2013
13%	12%	87%	88%	14%	21%	86%	79%	22%	14%	78%	86%

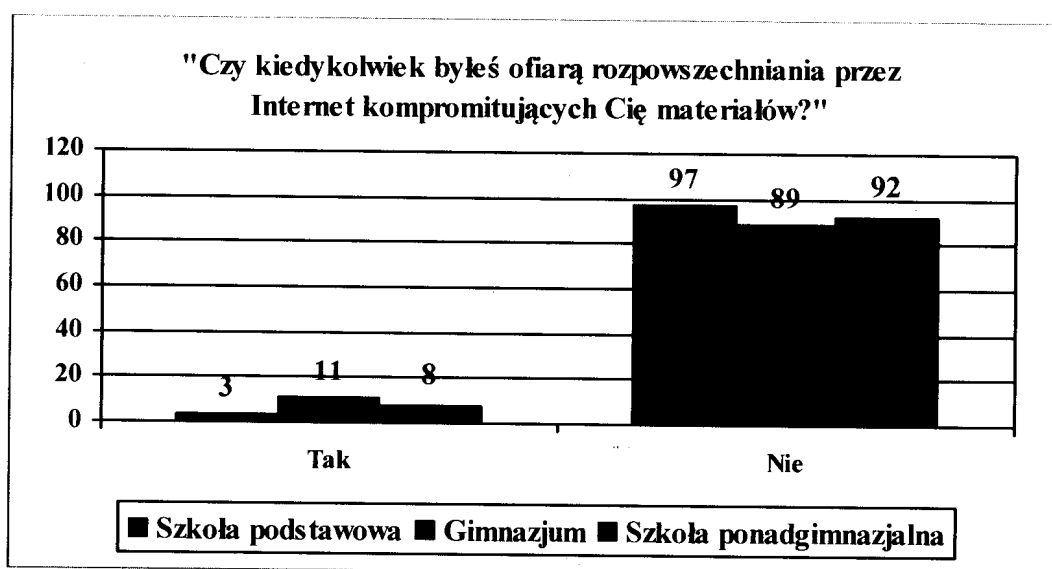
Tab. Nr 33. Czy znasz przynajmniej jedną osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie ...

W szkołach podstawowych oraz ponadgimnazjalnych liczba uczniów, którzy znają kogoś kto jest karany fizycznie przez rodziców zmniejszyła się. Natomiast w szkołach gimnazjalnych wskaźnik ten wzrósł o 7% i wynosi obecnie 21%.

CYBERPRZEMOC

Zapytaliśmy również młodych ludzi o nieco inną, aczkolwiek równie groźną i niebezpieczną formę przemocy, jaka jest tzw. Cyberprzemoc. W dobie komputeryzacji właściwie każdej sfery życia człowieka przemoc ta ma coraz większy zasięg, dotyka coraz większej liczby osób, zwłaszcza młodych.

Zapytaliśmy naszych respondentów o ich osobiste doświadczenia w tej kwestii: „Czy kiedykolwiek byłeś ofiarą rozpowszechniania przez Internet kompromitujących Cię materiałów?”. Odpowiedzi były następujące:

W każdym typie badanych szkół pojawiły się incydenty rozpowszechniania przez Internet kompromitujących treści na czyjś temat. Jest to zjawiskiem szalenie niepokojącym.

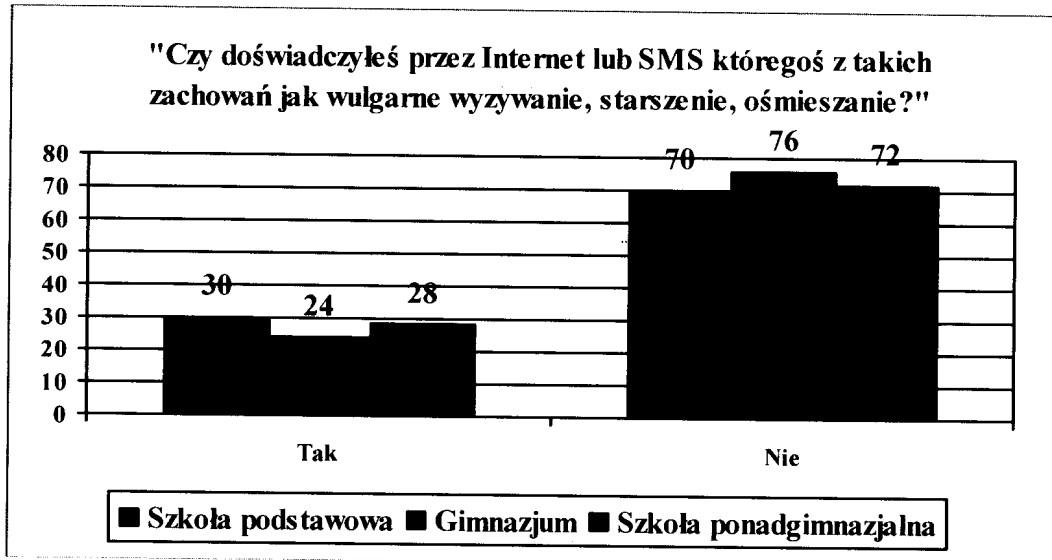
Tabela porównawcza:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
3%	10%	97%	90%

Tab. Nr 34. Czy kiedykolwiek byłeś ofiarą rozpowszechniania przez Internet kompromitujących Cię materia-

Liczba osób dotkniętych cyberprzemocą w postaci upubliczniania w sieci kompromitujących treści wzrósł, w porównaniu do 2010 i wynosi obecnie 10%.

Następne pytanie dotyczyło form Cyberprzemocy: „Czy doświadczyłeś przez Internet lub SMS któregoś z takich zachowań jak wulgarne wyzywanie, straszenie, ośmieszanie?”. Oto odpowiedzi na to pytanie:

Cyberprzemoc w postaci wulgarnego wyzywania, straszenia oraz ośmieszania jest wśród badanej młodzieży obecna na dosyć wysokim poziomie. W szkołach podstawowych wynosi najwięcej - 30%, w szkołach gimnazjalnych 24% i w szkołach ponadgimnazjalnych 28%.

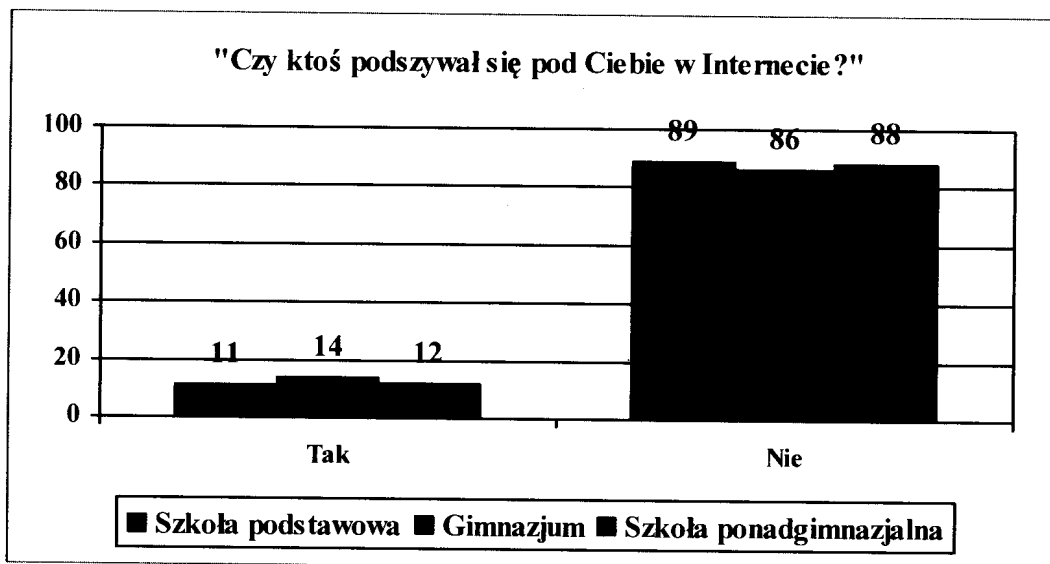
Tabela porównawcza:

TAK 2010	TAK 2013	NIE 2010	NIE 2013
21%	29%	79%	71%

Tab. Nr 35. Czy doświadczyłeś przez Internet lub SMS któregoś z takich zachowań jak wulgarne wyzywa-

Zjawisko wyzywania, ośmieszania oraz straszenia za pomocą telefonu komórkowego w badanych szkołach jest na wyższym poziomie niż w 2010 i wynosi obecnie 29%.

Ostatnim pytaniem było pytanie odnoszące się do bezprawnego wykorzystywania czyjś wizerunku: „Czy ktoś podszywał się pod Ciebie w Internecie?”. Oto odpowiedzi:

Również podszywanie się pod inne osoby w Internecie pojawiło się we wszystkich typach badanych szkół. Podobnie jak w poprzednim pytaniu na najwyższym poziomie w gimnazjum.

Porównanie z rokiem 2010:

TAK	TAK	NIE	NIE
2010	2013	2010	2013
21%	12%	79%	88%

Tab. Nr 36. Czy ktoś podszywał się pod Ciebie w Internecie

Zjawisko podszywania się w sieci za kogoś innego osłabło na sile w porównaniu z rokiem 2010 i wynosi obecnie 12%.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Najczęściej spożywanym przez młodzież napojem alkoholowym jest piwo. Towarzy-szy temu często fałszywe i szkodliwe przekonanie, że alkohol w piwie jest mniej groź-ny niż ten zawarty w wódce.
2. Wraz z wiekiem spożycie alkoholu wzrasta lawinowo od **11%** w szkołach podstawo-wych, przez **59%** w szkołach gimnazjalnych , po **92%** w szkołach ponadgimnazjal-nych.
3. W ciągu ostatniego miesiąca przed badaniem alkohol piło **2%** uczniów szkół podsta-wowych, **20%** uczniów szkół gimnazjalnych, najwięcej w szkołach ponadgimnazjal-nych **54%**. Wskaźnik ten ukazuje bieżące użycie napojów alkoholowych, może zatem świadczyć o regularnym picciu alkoholu.
4. Uczniowie nie tylko piją, ale też upijają się. Do upicia przyznało się **3%** uczniów szkół podstawowych, **21%** uczniów gimnazjów oraz ponad połowa - **52%** uczniów szkół ponadgimnazjalnych.
5. Do palenia papierosów przyznało się **19%** uczniów szkół podstawowych, **66%** uczniów gimnazjów oraz **94%** uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Podobnie jak w przypadku alkoholu wraz z wiekiem rośnie liczba młodych osób palących papierosy.
6. Alkohol najczęściej spożywany jest we własnym lub cudzym domu, zwłaszcza wśród uczniów szkół podstawowych. Uczniowie gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych, piją często również na spotkaniach towarzyskich czyli tzw. imprezach, w dyskotekach, klubach i pubach oraz miejscach innych, niż te wskazane w badaniu.
7. Większość młodzieży ze wszystkich typów badanych szkół, pierwszy raz piła alkohol z kolegą. Uczniowie ze szkół podstawowych w **54%**, gimnazjum **57%**, szkół ponad-gimnazjalnych aż w **73%**.
8. Bardzo niepokojące jest to, że również na każdym poziomie kształcenia są również tacy uczniowie, którzy po raz pierwszy pili alkohol z rodzicami! W szkołach podsta-wowych taką deklarację złożyło **18%** uczniów, w gimnazjach **15%**, w szkołach po-nadgimnazjalnych **9%**.
9. **1%** uczniów szkół podstawowych, **12%** uczniów szkół gimnazjalnych oraz **52%** szkół ponadgimnazjalnych samodzielnie kupiło alkohol.

10. Większość młodych respondentów ma zdecydowanie negatywny stosunek do narkotyków. Jednak mimo deklarowanego, negatywnego stosunku część osób sięga po narkotyki. Może to wynikać z przekonania, że ogólnie narkotyki są złem, ale niektóre z nich i zażywane od czasu do czasu nie są groźne.
11. **5%** uczniów szkół podstawowych, **17%** szkół gimnazjalnych oraz **25%** ponadgimnazjalnych, przyznało się do sięgnięcia po środki odurzające.
12. Najczęściej zażywanym narkotykiem wśród młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej jest marihuana. Może to wynikać z przekonania o jej małej szkodliwości. Wśród uczniów szkół podstawowych natomiast najbardziej popularne są substancje wziewne.
13. Ponad połowa badanej młodzieży każdego typu szkół jest zdania, iż nie posiadają wystarczającej wiedzy na temat narkotyków oraz skutków ich zażywania. W szkołach podstawowych negatywnie wypowiedziało się **58%** uczniów, w gimnazjach - **56%**, natomiast w szkołach ponadgimnazjalnych **53%** badanych.
14. Jeszcze większa część badanej młodzieży deklaruje, iż nie rozmawia z rodzicami na temat narkotyków. Na każdym poziomie kształcenia ponad **70%** badanych.
15. Młodzi ludzie mają przekonanie, że w narkotyki najłatwiej można zaopatrzyć się na dyskotecce czy w pubie, ale kupno środka odurzającego w innych miejscach też nie nastręcza trudności.
16. 2% uczniów szkół podstawowych spotkało w szkole osobę rozprowadzającą narkotyki a poza szkołą -**8%**. Wśród gimnazjalistów odpowiednio: **10%** i **15%**. Wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych natomiast: **10%** i **25%**.
17. Duży odsetek młodzieży zbyt długo pozostaje przy komputerze (zarówno w ocenie własnej, jak i innych osób).
18. Internet nierzadko staje się sposobem na ucieczkę od problemów lub sposobem na poprawę nastroju (**15%** szkoły podstawowe, **41%** gimnazja oraz **44%** szkoły ponadgimnazjalne).
19. Wielu młodych ludzi na każdym poziomie kształcenia doświadczało również wulgarnego wyzywania, straszenia czy też ośmieszania, za pomocą telefonu komórkowego lub Internetu.
20. Na każdym poziomie kształcenia są uczniowie, którym zdarzyło się dostać od rodziców lanie, w wyniku którego doszło do jakiegoś urazu. Największy odsetek uczniów

bitych jest w szkołach ponadgimnazjalnych (16%), nieco mniej w gimnazjach (13%) i najmniej w szkołach podstawowych (8%).

21. W rodzinach badanej młodzieży najczęściej pojawiające się formy przemocy to przemoc psychiczna/słowna: wyzwiska, poniżanie, groźby. Pojawiają się jednak również formy przemocy fizycznej; popychanie, szarpanie oraz bicie.

Młodzież szkół z terenu miasta Sokółka jest wedle wyników badań jest zagrożona szczególnie legalnymi substancjami psychoaktywnymi (alkohol, papierosy). Jednakże wskaźniki dotyczące substancji nielegalnych są również powodem do zaniepokojenia. Ponadto współczesna profilaktyka staje przed nowym wyzwaniem, jakim są uzależnienia behawioralne, w tym uzależnienie od Internetu oraz Cyberprzemoc.

Potrzebne jest tu działanie systemowe. Nie wystarczy bowiem skupić się tylko i wyłącznie na zwiększeniu ilości zajęć profilaktycznych. Należy również poszerzyć zakres profilaktyki. Istotne jest, aby zajęcia profilaktyczne obejmowały ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskowi grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań.

Realizacja programów profilaktycznych powinna ponadto obejmować coraz młodsze grupy wiekowe. Jak wykazują badania, jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych. Jest to najlepszy moment, aby wpłynąć na zmianę preferencji w korzystnym kierunku, gdyż po przejściu do gimnazjum zaczyna się lawinowy wzrost zachowań ryzykownych, związanych z substancjami psychoaktywnymi i nie tylko.

Konieczne jest tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej, angażującego wiele grup społeczności lokalnej (oprócz młodzieży i rodziców także wychowawców, sprzedawców napojów alkoholowych, przedstawicieli samorządu itp.). Położenie nacisku na monitoring w szkołach (nie tylko w szkołach, ale i na terenie wokół szkoły), odpowiednie dobranie programów profilaktycznych z uwzględnieniem przystawalności do rzeczywistości, postaw i przekonań młodych ludzi.

Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań. Wprowadzenie do programów szkolnych stałych elementów edukacyjnych w zakresie zapobiegania zachowaniom ryzykownym. Promowanie mody na zdrowy styl życia; zachęcanie i włączanie młodzieży do udziału w konkursach o charakterze edukacyjno-profilaktycznym.

II Cele programu

1. Ograniczenie szkodliwego oddziaływania uzależnień na sytuację społeczną.
2. Ograniczenie liczby osób podejmujących zachowania ryzykowne mogące prowadzić do uzależnienia.
3. Podniesienie świadomości związanej z tematyką uzależnień.
4. Zapewnienie pomocy i opieki rodzinom osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.

III. Zakres działań dla realizacji zadań gminy z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z zakresu przeciwdziałania narkomanii w 2014 r.:

	Zadanie	Działania
1)	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	a) Finansowanie programów terapii uzależnień. b) Wspieranie funkcjonowania punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin. c) Finansowanie usług medycznych, przyczyniających się do zachowania abstynencji osób uzależnionych.
2)	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	a) Motywowanie uzależnionych do podejmowania terapii odwykowej. b) Prowadzenie terapii dla osób współuzależnionych. c) Objęcie dzieci i młodzieży działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi realizowanymi w placówkach wsparcia dziennego oraz wsparciem całodobowym w czasie wakacji i ferii. d) Współpraca z policją w ramach procedury „Niebieska Karta”. e) Wspieranie działań Zespołu interdyscyplinarnego, f) Prowadzenie poradnictwa g) Prowadzenie Punktu Pomocy Rodzinie
3)	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	a) Organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych oraz zajęć pozalekcyjnych o treści profilaktycznej. b) Wspieranie programów promujących zdrowy styl życia. c) Wdrażanie programów profilaktyczno-interwencyjnych dla młodzieży. d) Wspieranie programów realizowanych przez młodzież, wspieranie wolontariatu. e) Wspieranie finansowe zajęć sportowych. f) Ograniczanie dostępności alkoholu na imprezach sportowych i rekreacyjnych. g) Przeciwdziałanie nietrzeźwości kierowców oraz wspieranie policji i Straży Miejskiej w celu zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych i prewencyjnych. h) Wspieranie programów aktywizujących i integrujących

		<p>środowisko lokalne skierowanych do dorosłych.</p> <p>i) Organizowanie i wspieranie programów edukacyjnych skierowanych do dorosłych,</p> <p>j) Wspieranie organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
4)	<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.</p>	<p>a) Szkolenia osób koordynujących i realizujących działania profilaktyczne i terapeutyczne.</p> <p>b) Wspieranie organizacji pozarządowych, stowarzyszeń abstynenckich,</p> <p>c) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego Organizacji Pozarządowych,</p> <p>d) Wspieranie działań Rad Sołeckich.</p> <p>e) Wspieranie działań Policji.</p> <p>f) Wspieranie działań jednostek oświaty, kultury, sportu i pomocy społecznej.</p> <p>g) Przeprowadzanie konferencji warsztatów, prelekcji, pogadanek i treningów dla rodziców oraz szkoleń dla nauczycieli - edukacja dorosłych.</p> <p>h) Zwiększanie potencjału technicznego i organizacyjnego koordynatorów i realizatorów działań profilaktycznych oraz poprawa stanu i dostępności bazy lokalowej.</p> <p>i) Współpraca Straży Miejskiej z Policją w zakresie poprawy bezpieczeństwa,</p>
5)	<p>Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹, 14 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</p>	<p>a) Współpraca Straży Miejskiej z Policją w zakresie zapobiegania naruszeniom prawa i wspólne podejmowanie interwencji.</p> <p>b) Podjęcie przez Straż Miejską interwencji z własnej inicjatywy i na sygnały o naruszaniu prawa otrzymane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, innych źródeł oraz od pracowników Urzędu Miejskiego w Sokółce merytorycznie odpowiedzialnych za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i kontrolę korzystania z nich.</p> <p>c) Wnioskowanie do Policji o wszczęcie postępowania dowodowego, kierowanie aktów oskarżenia do sądu, występowanie przez Gminę przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.</p>

6)	Podejmowanie działań w celu ograniczenia przypadków naruszenia zakazu określonego w Art 14 ust 2a. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	a) organizowanie monitoringu miejsc zagrożonych, b) organizowanie przedsięwzięć informacyjnych i edukacyjnych
7)	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i dofinansowanie Centrów Integracji Społecznej oraz innych podmiotów ekonomii społecznej	a) Wspieranie zatrudnienia socjalnego uzależnionych po zakończonym leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego lub w trakcie leczenia. b) Wspieranie organizacji podmiotów ekonomii społecznej

IV. Finansowanie

Na realizację programu przewiduje się 450000,- zł. Plan finansowy programu zostanie opracowany po uchwaleniu budżetu gminy na 2014 r.

V. Monitoring i ewaluacja

Realizacja programu będzie monitorowana na podstawie analizy sprawozdań składanych przez realizatorów działań i projektów. Monitoring będzie polegał na sprawdzaniu zgodności działań z zapisami programu i budżetem działania.

Ewaluacja będzie prowadzona po zakończeniu programu. Ewaluacji dokona Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione Radzie Miejskiej w Sokółce w I kwartale 2015 r. Wyniki ewaluacji będą wykorzystane do opracowania programu w latach następnych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Robert Rybiński

Załącznik Nr 2

**do Uchwały Nr
XLIX/379/13**

**Rady Miejskiej w Sokółce
z dnia 10 grudnia 2013 r.**

**Zasady wynagradzania
członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokółce.**

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymują wynagrodzenie za udział w interwencji lub czynności kontrolnej prowadzonej przez zespół roboczy powołany w ramach komisji, za dyżury w punkcie konsultacyjnym oraz w świetlicach środowiskowych, w wysokości 100,- zł (sto złotych), za udział w posiedzeniu komisji, w wysokości 60,- zł (sześćdziesiąt złotych)
2. Łączna kwota wynagrodzenia członka komisji z tytułu pracy w komisji nie może przekroczyć 450,- zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) miesięcznie.
3. Wynagrodzenie określone w pkt. 1 nie przysługuje członkom komisji, którzy są pracownikami samorządowymi jeżeli uczestniczą oni w pracach zespołu roboczego lub dyżurują w normalnym czasie swojej pracy.
4. Przewodniczący komisji otrzymuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości 450,- zł (czteryście pięćdziesiąt złotych) za kierowanie komisją i organizowanie jej pracy.
5. Wynagrodzenie będzie wypłacane w okresach miesięcznych, w piętnastym dniu następnego miesiąca.
6. Podstawą do naliczenia wynagrodzenia będą listy obecności stwierdzające udział w pracy zespołu roboczego, pełnienie dyżuru lub udział w posiedzeniu komisji, podpisane przez członków komisji oraz potwierdzone przez przewodniczącego komisji.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

Robert Rybiński